

**Slavomíra Krištofová
Barbora Valovičová**

Pravopisný semafor

6

ORBIS PICTUS ISTROPOLITANA

Autorky

Mgr. Slavomíra Krištofová
Mgr. Barbora Valovičová

Lektori

Mgr. Peter Pallo
Mgr. Anna Valkovičová
PaedDr. Dana Vasilová, PhD.

Dizajn

Ing. Danka Pohlodová

Dizajn obálky

Mgr. art. Mária Čorejová

Ilustrácie

Viktor Csiba

Vydal ©

Orbis Pictus Istropolitana,
spol. s r. o.
Miletičova 7, 821 08 Bratislava
v roku 2020 (N)

Zodpovední redaktori

Mgr. Lucia Demková
Mgr. Ľubomír Lábaj

Jazykový redaktor

Mgr. Branislav Hriňák

Druhé vydanie

Všetky práva vyhradené.
Kopírovať, rozmnožovať
a šíriť toto dielo alebo
jeho časť v akejkoľvek
podobe bez súhlasu
vydavateľstva je trestné.

ISBN 978-80-8120-711-2

Ahoj!

Semafor je v doprave veľmi užitočná vecička, pretože ju pomáha usmerňovať. Pravopisný semafor, ktorý držíš v rukách, by ti tiež rád pomohol a nasmeroval ťa, aby si lepšie zvládol učivo zo slovenského jazyka. Pracovať s Pravopisným semaforom je veľmi jednoduché a určite to hravo zvládneš aj doma.

Učivo je rozdelené na jednotlivé témy. Každá téma obsahuje tri farebne odlíšené kroky.

ZASTAV A ROZHLIADNI SA

Krátke opakovanie učiva.

PRIPRAV SA

Úlohy na precvičovanie.

MÔŽEŠ POKRAČOVAŤ

Úlohy na overenie toho, čo už vieš.

Na konci tematických celkov sa nachádza **Cieľová rovinka**, ktorá ti ukáže, čo všetko už zvládneš.

CIEĽOVÁ ROVINKA

Úlohy na zopakovanie celého tematického celku.

V Pravopisnom semafore pre teba máme súvislé texty na dopĺňanie a dúfame, že si raz také texty vymyslíš aj sám.

Priprav sa teda na cestu, vyrážame!

Autorky

Citovaná literatúra

Akí sme bohatí? In: *Myšlienky.estranky* [online]. eStránky.sk, © 2018 [cit. 2018-06-14].

Dostupné na: <http://www.myslienky.estranky.sk/clanky/kratke-poucne-pribehy.html>

BAZALA, I. Lietajúce ryby chytajú hmyz. Je to pravda? In: *Život* [online]. Ringier Axel Springer Slovakia, © 2018 [cit. 2018-06-14]. Dostupné na: <http://www.zivot.sk/clanok/30814/lietajuce-ryby-chytaju-hmyz-je-to-pravda>

FITmagazín. 2017, č. 8. ISSN 2454-0528.

História zubnej kefy: Týmto všetkým si čistili zuby naši predkovia! In: *Plní Elánu* [online]. Frogfoot, © 2018 [cit. 2018-06-14].

Dostupné na: <http://plnielanu.zoznam.sk/c/1213/historia-zubnej-kefy-tymto-vsetkym-si-cistili-zuby-nasi-predkovia>
Letounoviti. In: *Wikipedie. Otvorená encyklopédia* [online]. © 2018 [cit. 2018-06-14]. Dostupné na: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Letounovit%C3%AD>

Murárik červenokrídly (Murárik skalný). In: *Spevavce* [online]. © 2018 [cit. 2018-06-14]. Dostupné na: <http://www.spevavce.sk/murarik-cervenokridly/>

Ondrejka, K. *Malý lexikón ľudovej kultúry Slovenska*. MAPA Slovakia Plus, 2008, s. 83. ISBN 978-80-8067-196-9.

**Slavomíra Krištofová
Barbora Valovičová**

Pravopisný semafor

6

a 1. ročník GOŠ

**ORBIS PICTUS ISTROPOLITANA
BRATISLAVA**

Tvrdé a mäkké spoluhlásky

- 1** a) Spomeň si na pravidlá písania i/í, y/ý v domácich slovách a doplň príklady.

Po mäkkých spoluhláskach (ď, ť, ň, ľ, dz, dž, č, ž, š, c, j) píšeme v domácich slovách Sú to napríklad slová

Po tvrdých spoluhláskach (d, t, n, l, h, ch, k, g) píšeme v domácich slovách Sú to napríklad slová

- b)** V slovných spojeniach doplň chýbajúce písmená.

L.....stie l.....py, n.....zka jask.....ňa, palac.....nky so sl.....vkami, d.....vé rastl.....ny a zel.....ny, k.....prá hl.....na, k.....chať zo š.....pok, zbojn.....kov k.....jak, vaj.....čka namäkko, h.....riaci vt.....pom, c.....tl.....vé oč.....

- 2** Do slov v ponuke dopíš jotu alebo ypsilon a doplň slová do textu.

Ponuka slov: k.....jaky, pok.....m, d.....vá, úč.....nky, l.....pové, ded.....ny, med.....k, suš.....li, l.....stím, vaj.....čka, ž.....vot, kl.....ncov, ž.....hl'avu, jask.....niach, rastl.....nky, rod.....nu, ch.....že, š.....py, zel.....ny, koren.....ny, obiln.....ny.

..... pravekých ľudí nebol ľahký. Žilo sa v chladných nejestvovali a ľudia si stavali bez použitia prikryté ženy udržiavali oheň a starali sa o muži celé dni lovili. Vyrábali si rôzne zbrane:, luky a Dôležitou zložkou potravy bola zver, no jedli sa aj horké a bobule,, ryby a Ak dostali chuť na sladké, vybrali sa hľadať Vtedy boli známe aj niektoré, ktorými sa dochucovali pokrmý. Pre svoje priaznivé ľudia tiež zbierali liečivé : či kvety. ich na nápoje.

Slabikotvorné r/l

 1 V ktorých slabikách je slabikotvorné r/r', l/l'? Zakrúžkuj ich.

vrana, zamrzieť, stĺp, mĺkvo, dĺžka, žĺčník, vítať, kídel', strýko, tĺcť, plienka, vrabec, strmý, trhať, tlama, víba, dlážka

 2 Vo vetách zakrúžkuj slová, ktoré obsahujú slabikotvorné r/r', l/l'.

Baníctvo má na Slovensku dlhú tradíciu. To, čo dnes vyvrtajú stroje, v minulosti museli ľudia vytrvalo hĺbiť vlastnými rukami a klinmi. Pomáhali si iba kladivkom a čakanom.

Pri práci často utržili veľa rán a ich ruky boli stvrdnuté od mozol'ov. Často mali problémy s dýchaním a kĺbmi. V bani trávili dlhé hodiny a keď z nej odchádzali, slnko už bolo za obzorom. Ťažkú prácu bolo vidieť i na črtách ich tváre. Baníci verili na permoníkov, prchkých a drsných podzemných škriatkov. Prácu baníkom komplikovalo aj počasie. Keď pršalo, hrozilo zaplavenie bane.

O **slabikotvornom r/r', l/l'** hovoríme vtedy, keď je súčasťou slabiky, ktorá neobsahuje samohlásku ani dvojhlásku:
plťka, krhla (ale **plavec, krieda...** = neslabikotvorné).

 3 a) V slovách chýbajú r/r', l/l'/l'. Dopln ich.

b) Zakrúžkuj slabiky so slabikotvorným r/r', l/l'.

St.....omy vese stojaovno ako st.....py. Poesných cestách sa p.....echádzajú dospe.....í s k.....d.....om detí. P.....iš.....i sa sem schovať p.....ed pá.....iacim s.....nkom a och.....adiť sa če.....stvým vánkom. Od.....azu všetci zm.....knu, p.....etože p.....i byst.....ine za v.....bou zaz.....ú s.....ňa. P.....i ma.....inčí stojí aj s.....na a st.....áži svoje m.....áďa. Možno ho ešte k.....mi mate.....ským m.....iekom. Deti sa snažia k s.....nkám p.....ib.....ížiť, ale Ma.....gitka dupe ako s.....on. Z.....azu s.....nky zmiz.....i za t.....ním.

1 Oprav a napíš vetu o vybraných slovách tak, aby bola správna.

Vybrané slová sú slová, v ktorých pýšeme i/í po tvrdých spoluhláskach f, v, g, k, l, ch, b.

2 Pri písaní nám klávesnica poplietla jotu a ypsilon. Zahraj sa na jazykového redaktora a pomôž nám opraviť chyby.

Víry sú majestátne nočné vtáky. Hrady chránili múry, abi sa nedali dobiť. Podme bistro do bystra! Tur zarynčal, keď Ondro zaričal reťazou. Keď dievčatá vyli vence, začuli, ako psy vijú na mesiac.

3 Doplň i/í, y/ý. Vybrané a im príbuzné slová zakrúžkuj.

„Keb..... si bol b.....strejší, ner..... l b..... si sa v tej zemi. Pozr..... sa, už máš šp.....navé aj č.....žmy!“ povzd.....chla si jaz.....čná B.....biána. Jej mladší brat Em.....l bol ako zm.....slov zbavený d.....voch. Všade hľadal p.....rátov a skr.....tý poklad.

„Doked..... tu ešte budeš? Nebud' taký p.....šný a odpovedz m.....!“ dop.....tovala sa ho d'alej. Em.....l si ju ale veľm.....nevš.....mal.

„Zasa si neodb.....tná ako kob.....lka. Zm.....zni a daj m.....pokoj,“ v.....kr.....kol, „aj tak si m.....slíš, že ten poklad je v.....m.....sel. Ved' uv.....díš, že sa m.....liš, a budeš sa p.....riť od hanby. Str.....ko R.....chard m.....tot.....ž dal mapu, ktorú objav.....l v priesm.....ku B.....strá.“

Vtom mot.....ka na čos.....naraz.....la...

4 Chceš vedieť, ako pokračoval príbeh? Na čo motyka narazila?
Doplň i/í, y/ý.

„Heuréka!“ zvolal Em...l a r...l ešte r...chlejšie. B...biánu to v...trhlo z m...šlienok na ich str...ka R...charda. S Em...lom si boli bl...zki, a dokonca spolu hovor...li akousi nezm...selnou tajnou rečou. Všetc...si na to zv...kli a nep...tali sa ich na to.

„Je to pravda,“ vzd...chol Em...l, keď sa pod r...ľom čos...m...hlo. B...biána zap...šťala a v...pleštila oč....

Zo zeme v...hrabali h...stor...ckú skr...nku v...zdobenú r...tina-mi kor...tnáčiek, r...b, v...rov a p...niek. Zabalená bola v b...čej kož..., ktorá v...zerala ako sem...š.

„Čo je v nej?“ op...tala sa B...biána a zadržala d...ch.

„Kr...šťálový kľúč ku skr...tému pokladu Zlatej v...dry!“

5 Prečítaj si text a dopíš doň slová v správnom tvare s doplnenými písmenami.

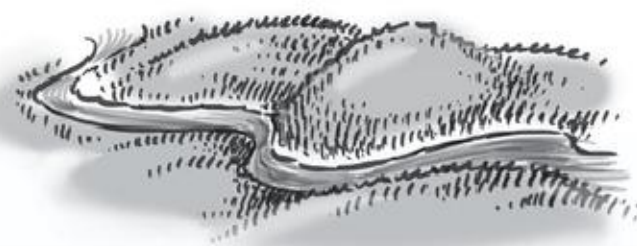
Ponuka slov: r...my, b...ť, ob...vatelia, r...nčať, v...kúpiť sa, oz...vať sa, R...m (2), dob...ť, p...skot, v...dieť, kr...k, m..., v...hrať, rozv...riť, nezm...selný, v...ťazi, R...mska r...ša, b...ť sa, r...tieri, r...msy, v...zbroj, k...vať, z...skať.

Slávne mesto stojí na siedmich pahorkoch. Nielen sme sa nadchli jeho krásou. I básnici ho spomínajú vo svo-jich Chcel by som svedkom tých čias. sa podarilo mnohé územia. Ich úspechy dejiny ľudstva. Ešte aj dnes môžete Koloseum a jeho staré V Koloseu zbrane a gladiátori na život a na smrť. Neraz odtiaľ prenikavý bojujúcich. Tento boj mal zabaviť starovekého Gladiátori nemali ako stredovekí Ak, mohli z otroctva. neľútostného boja vavrínový veniec. Za radostného sa stali hrdinami a nadšene svojim fanúšikom.

Vlastné podstatné mená

1 Pomôž dokončiť príklady do hesiel v encyklopédii. Doplň aspoň tri vhodné vlastné podstatné mená.

rieka: *Dunaj, Amazonka, Níl*

spolužiak: *Karol, Fero, Patrik*

člen tvojej rodiny (osoba/zviera):

pohorie:

ulica:

štát:

obec:

múzeum:

planéta:

mesiac:

časopis:

kniha:

námestie:

superhrdina:

spevák/speváčka:

Mená príslušníkov hnutí, organizácií a záujmových skupín píšeme s malým začiatočným písmenom: *katolík, evanjelik, budhista, metalista, slovanista, matičiar* (ale *Budha, ŠK Slovan Bratislava, Matica slovenská...*).

2 Doplň správne začiatkové písmeno.

Chodím naákladnúkoluntonaernoláka vovomesteadáhom. Vondelok nám zastupovala naodinenglickéhoazykaaničiteľkaováková, ktorú si pamätáme zodínlastivedy. Využili sme to a spýtali sme sa nauristické atrakcie v okolírnavy.ávid,dam a ja sme totiž známa turistickárojka a sokautmi sme už prešli mnohoilometrov nielen nalovensku, ale aj vakúsku, keďžedam hovorí veľmi dobre poemecky. Odporučila námradervenýameň. Nachádza sa pribciastá a blízko tečieotokidra v krásnom prostredíohoriaaléarpaty. Narade je zriadenéúzeumervenýameň, ktoré spravujelovenskéárodnéúzeum. Salanmi ho navštívime váji. Existuje ajrchervenýameň, ktorý ale leží veskejepublike priestestrava, hneď prilovenskýchraniciach.

3 Pomenuj jedným slovom:

človeka, ktorý sa hlási k evanjelickému náboženstvu.	
obyvateľa Marsu.	
obyvateľku Indie.	
obyvateľov Severnej Ameriky a severnej Ázie žijúcich v iglu.	
obyvateľov Českej republiky.	
ženu, ktorá pochádza z Komárna.	
obyvateľa Ázie.	

4 Dopíš správne začiatkové písmená. Rozlišuj vlastné a všeobecné pomenovania.

Moji rodičia sú veľkíobrodruhovia, aj keď sa to vôbec nezdá. Žijeme naužovejlici číslo 15 váhorskejystrici a s bratom chodíme do blízkejákladnejkoly. Mama pracuje v jednejratislavskej firme a otec chodí na služobné cesty po celomratislavskomamosprávnomraji. Stretáva sa saponcami i sanaď'anmi. Hovorí, že má veľmi nudnú prácu, v ktorej by od nudy zomrelo ajítveore. Preto vždy vuguste navštítime nejakú zaujímavúestináciu mimourópy. Už sme boli víne,razílii,lžírsku,uhoafrickejepublike, naljaške a dokonca sme boli i vevernejmerike na poznávacom zájazde sázvomotopáchndiánov. Ach, ešteže sa nedá len tak ísť naars,esiac či do inejalaxie.

5 Dopln chýbajúce písmená a dozvieš sa opäť niečo nové.

„Čo je toaticalovenská?“

„To je súčasť skrutky, otec používaatice, keď skladá nábytok,“ povedalanička.

„Nie. Tátoatica sa píše s veľkým začiatčným písmenom a s malým začiatčným Je tonštitúcia, ktorá združujelovákov a umocňuje ichárodné povedomie.atica spolupracuje solovenskouárodnounižnicou. Ľudia zatice sa starajú aj olovákov vahraničí – posielajú im knihy a časopisy, aby mali kontakt solovenskýmazykom a aby nezabudli svojuaterinskú reč –lovenčinu.aticalovenská sídli vlovenskom meste, ktoré sa volá ako váš spolužiak v poslednej lavici,“ vysvetlila učiteľkaejepisu, paniichá.

„.....artin!“ vykrikujeulo.

„Presne tak,artin. Nachádza sa tam ajárodnýintorín, kde sú pochovaní významnílováci. Napríkladartinukučín čiozefíger-.....ronský.“

1 Dopln do textu i/í, y/ý.

Dnes sme mali krúžok z f.....z.....ky. Náš f.....z.....kár je prof.....k a aj dnes nám ukazoval super pokusy. Tiež sme poč.....tali pr.....klady na s.....lu, v.....kon a r.....chlosť. V.....poč.....tal som ich bez ch.....by. F.....z.....ka je predsa ľahká, niet sa kde pom.....liť. Nem.....s-
L.....te? Ale kamarát Bor.....s m..... ako ob.....čajne na dobre v.....po-
č.....tané pr.....klady zas.....čal do ucha, že som b.....fľoš. A preto som
ho v.....zval na súboj – pob.....li sme sa. Ostali sme po škole, lebo sme
rozb.....li náb.....tok (iba starú skr.....ňu) a obraz, ktorý v.....sel v triede.
A ab..... toho nebolo málo, volala m..... mama, lebo som mal v.....pomá-
hať v našom b.....stre. Keď som jej povedal, že budem dnes dlho
p.....kať, v.....nadala m..... a nav.....še m..... zákazala zmrzl.....nu a poč.....-
tač na celý t.....ždeň. Hneď na to sa m..... mob.....l v.....b.....l. I z jednej
mal.....čkost..... sa môže v.....kľuť v.....r nepredv.....dateľných udalostí.

2 Dopln začiatkové písmená a spoj pomenovanie s jeho bližšou charakteristikou.

.....ováesadáhom

.....lánskerchy

.....ysuckéúzeum vadci

.....ielyotok

.....alériarnestametáka

.....ravskáesná

.....obrežielonoviny

.....ežmarskýtít

.....atranskýárodnýark

.....lica 1.ája

.....eľkáúka

.....aléria vovýchámkoch

obec naovaží

.....ohorie naýchodnomlovensku

názovárodnéhoarku

.....úzeum naeverelovenska

rieka

.....tít voysokýchatrách

štát vápadnejfrike

časťuránskejlaniny

obec narave

názov ulice

Mužský rod

1 Dopln tabuľku. Slová napíš v určenom tvare.

	učeň	čaj	bača	hnoj
To závisí od (G sg.):				
	otec	krík	škodca	parašutista
Pobehnime k/ku (D sg.):				
	autobus	kňaz	strom	väzeň
Pred nami stáli (N pl.):				
	murár	dôchodca	Slovák	strýko
Rozprávam sa s/so (I pl.):				

2 Dopíš do slov chýbajúcu ohýbaciú príponu.

Je mnoho ľudí....., ktorí svoje život..... zasvätili spoznávaníu jazyk..... Niektorí sa bez problém..... dohovoria aj desiatimi jazyk..... Títo znalci..... rečí sa nazývajú polygloti..... Sú to odborníci..... na jazyk..... Gréci..... sa prihovoria grécky, Fíni..... fínsky a historici..... sa prihovoria latinsky. Skúmajú aj zvyk....., obyčaj..... či sviatky..... ľudí....., ktorí daným jazykom..... hovoria. Prekladateľ..... sa zaoberá s dvoma jazykmi..... Ak tlmočníci hovorenú reč, sú to tlmočníci..... Občas sa títo odborníci..... stávajú vedcami..... a v jazykovedných ústavoch..... pracujú na vedeckých výskumoch.....

Genitív singuláru				
	vzor dub		vzor stroj	
(z/zo)	duba	hlasu	stroja	čaju
(z/zo)	zvona	cukru	koča	plaču

3 Doplň do slov správnu ohýbaciú príponu.

Naši sused..... sú veľmi milí ľud..... Keďže sú vášniví cestovatel....., často doma vítajú host..... z celého svet..... Pred dvoma mesiac..... ich navštívili Francúz....., Ír..... a i Ind..... Trošku našim sused..... závidím ich dobrodružné život..... Tiež by sa mi páčilo precestovať všetky svetadiel..... a získať nových kamarát..... Rád by som sa stretol s Eskimák....., ktorí rozlišujú viacero druh..... sneh..... Nateraz si však vystačím so spoznávaním svet..... na map..... v smartfón..... alebo v tablet.....

4 Slová v zátvorke daj do správneho tvaru.

V Zlatom kráľovstve sa jedného

..... (večer) narodili

(vládca Martin) a jeho žene Júlii dva-

ja (syn) – Albín

a Bruno. Časom sa ukázalo, že

..... (chlapec) boli odlišní (výzor)

i (duch). Albín sa rád túlal po hradnom

(dvor) a spolu so (psík) vyvádzal šibalské

..... (kúsok). Brunovým (koníček)

bol lov. Celé (deň) sa ponevierať po (les)

s miestnymi (lump). Vo voľnom

(čas) sa cvičil v (boj). Z (brat) sa stali

urastení (junák).

Jedného (deň) si ich dal zavolať otec:

„..... (zákon) hovoria, že (dedič) vyberá vládca. Dám vám vyriešiť tri (hlavolam).

Ktorý z vás si poradí s (hlavolam, pl.) rýchlejšie, stane sa (dedič) (trón).“

Ženský rod

1 Vyškrtni slová, ktoré nepatria medzi podstatné mená ženského rodu.

korisť, matrac, lakeť, os, hosť, hrst', raž, čeľusť, náboj, obuv, Sibír, jež, garáž, výzbroj, kaluž, rad, výstroj, step, variant, rada, tvár

2 Dopíš chýbajúce slová v správnom tvare do slovných spojení.

odišiel od (Soňa, sg.),
v gréckych (báj, pl.),
zo skorej (jar, sg.),
z ľudových

(pieseň, pl.), omamná vôňa (orchidea, pl.), pridaj z tej
..... (zmes, sg.), na triednych (schôdza, pl.),
nepribližuj sa k (zmija, pl.), z labutích
(šija, pl.), osvetlenie (spálňa, pl.)

Uplatňovanie rytmického krátenia:

N pl.	D pl.	L pl.
ulica	uliciam	uliciach
spálňa	spálňam	spálňach
dlaň	dlaniam	dlaniach
sieť	sieťam	sieťach

3 Dopln do slov i/í, y/ý.

Vydajte sa s nami na potulk.....!
V cestovnej kancelári..... V préri.....
vám ponúkame cest..... do celej
Európ..... Vyberte si z **akci**.....
na cestu do krajín..... od nepamät.....
známej cestov.....nam.....
Na polostrove v tvare čižm..... navštívite
rôzne pamiatk..... opradené povestám.....
a mnoho atrakci.....: fontán....., katedrál.....
či iné historické stavb..... V talianskej
kuchyn..... sa nabažíte exotik.....
a sviežich **chut**..... Iba túto **jar** máme
pre vás zľav..... z pôvodnej cen.....! Neváhajte!

Výnimky z rytmického krátenia v G pl.:

vzor ulica: (z) **hrádzí**, **vôní**...

vzor dlaň: (z) **trýzní**, **tovární**...

4 a) Dopíš do slov ohýbacie prípony.

Starý otec so starou mam..... tvoria dvojic..... už päťdesiat rokov. Myslím si, že obaja by si za to zaslúžili **medail**..... Hovorila, že je to zásluh..... ich toleranci..... a lások..... Starý otec dokonca napísal pre starú mam..... i zbierk..... básn..... Na svadb..... si stará mam..... obliekla vyšívanú kasaníc..... a blúz..... Jej tri sestr..... išli za družičk..... Starý otec jej priniesol kytic..... bielych **ruž**..... Svadobný sprievod prešiel cez celú dedin....., a tak si nevest..... so ženíchom mohli poobzerať všetky susedk..... Vraveli, že koľko kaluž..... nevest..... na cest..... prekročí, toľko detí sa jej narodí. Babk..... potom musela ostať v mokrej obuv..... do **polnoc**..... Z fotografi..... ale vidno, že tento deň bol šťastný pre celú rodin.....

Vzor kost'

G sg.

(do) **kostí**(zo) **vš**(do) **zmesí**

N pl.

(dve) **kostí**(tri) **vš**(štyri) **zmesí****b) Zvýraznené slová z úloh 4 a 5 a) dopíš do tabuľky v určenom tvare.**

Základný tvar	G sg.	L sg.	G pl.	D pl.

Stredný rod

1 a) Podčiarkni podstatné mená stredného rodu a doplň chýbajúce dĺžne.

plagat o muzeach, s uzemim nepriateľa, v skali nad dedinou,
strašiak v poli, v bezpečných utočiskach, o novonarodených
žriebäťach, s nepriaznivým počasim, bol obklopený krstňatami,
v jarnom povetri, udery kladiv, kráľovským pažatam,
na nemocničných lôžkach, s deravými vrecami

b) Podčiarknuté slová priradiť k skloňovacím vzorom (slova napísať v základnom tvare).

mesto	srdce	vysvedčenie	dievča

2 Dopíš do slov ohýbacie prípony.

Predchodcami zubných kefiek boli zlaté špáradl....., ktoré používal len ten, kto si žil v bohatstv..... Chudobnejší sa uspokojili so žuvan..... korienkov. Neskôr sa čisten..... zubov nezaobišlo bez brk..... zo supy alebo kostených držiadiel..... s chlpmi kanca. Rozmach čisten..... zubov sa zabezpečil rozšíren..... sladkých pokrmov v 18. storoč..... Časom sa umen..... kefiek zdokonalilo a dnes sa vyrábajú podľa presných parametrov (určujú dĺžku a hrúbku umelých vlák.....). Umývaním zubov už od detstv..... sa vyhneme neskoršej ujme na zdrav.....

Lokál sg.	
vzor mesto	
-e	-u
(o) mieste, mene, blate, tele...	rúču, mlieku, oku, vajíčku...

História zubnej kefky: Týmto všetkým si čistili zuby naši predkovia!, plnielanu.sk (upravené)

3 Slová zo zátvorky napíš v správnom tvare.

Na (stretnutie)
 (vedenie) hospo-
 dárskeho (družstvo)
 sa riešia rôzne témy. Predseda má
 na svojich (plece) vytvorenie plánu na celý rok.
 (Jadro) (zasadnutie) je tiež
 hľadanie (riešenie) rôznych problémov. Zames-
 tnanci diskutujú o (zlepšenie) pracovných pod-
 mienok. V tomto roku vedenie (družstvo) od-
 súhlasilo zvýšenie produkcie o desať (percento).
 V praxi to znamená nákup ďalších (teľa)
 a (prasa). Po prijatí týchto
 (opatrenie) sa prítomní zaoberali
 (vyhodnotenie) financovania, ktoré vychádza
 z (pero) ekonóma. Jeho práca
 spočíva aj v
 (porovnávanie) finančnej situácie
 v minulom a terajšom
 (obdobie).
 Pri troche
 (šťastie) by malo byť družstvo na konci
 roka v dobrej finančnej situácii.

Výnimky z rytmického krátenia
 vo vzore **vysvedčenie**:

- **ústie** – z **ústia** – v **ústí** – s **ústím**,
- **tŕnie** – z **tŕnia** – v **tŕní** – s **tŕním**,
- **bezprávie** – z **bezprávia** –
 v **bezpráví** – s **bezprávím**...

mastné oká na polievke
uchá na hrnci

ALE

uslzené oči
špinavé uši

Cieľová rovinka

Podstatné mená

1 Dopln ohýbacie prípony.

Strýk..... považujeme za milovník..... históri.....

Minule sa vrátil z mestskej knižnic..... so starými návod..... na vý-
rob..... istého prístroj.....: lis..... na papier. Nadchol sa ide....., že
pred našou drevenic..... budú stáť rad..... obyvatel'....., čakajú-
cich na výrob..... vlastných papierových brikiet na založenie ohň.....
v krb...... Teta si ale myslela niečo iné. V snahe predísť rizik.....
nebezpečenstv..... napadli tet..... tieto opatren.....:

1. Postaviť krhl..... s vod..... pod strom..... a hasiace prístroj.....
pred kôľň.....
2. Zavrieť úľ....., aby nevyleteli včel..... a nerozdurili os.....
3. Pripraviť číslo na hasič..... a záchranár..... k telefón.....

Strýk..... bol celé dni zavretý vo svojej dieln....., do ktorej viedlo
dvoje dver....., ukrytých v krov...... Kým sa strýko hral na vynálezcu.....
a remeselník....., ja s tet..... sme sedeli na priedom....., jedli sme
koláč..... z mandl....., hľadali sme červ..... na rybačk..... a vyrábali
sme kvetináč..... z lopt...... Po okol..... sa medzitým rozšírili chýr.....,
že v našej drevenic..... sa usadili čert...... Zo strýkovho útočisk.....
sa totiž ozývali strašidelné rev..... a zvuk..... podobné písaniu
na píšťal...... Pred drevenic..... skutočne stáli zástup..... zveda-
vých sused...... V piatok po večer..... vystúpil strýko víťazoslávne
z dieln..... s lis..... v ruk...... Ale tie kúdol.....
dym..... a iskr..... neveštili nič dobré...

2 a) Dopln do textu podstatné mená v správnom tvare.

Počas uplynulých (rok) sa k nám
dostalo veľa (plodina) z cudzích
(krajina). Jednou z nich je aj rakytník rašeliniakovitý, ktorý
..... (gazdinka) nazývajú aj sibírsnym (zlato).

V našom (povedomie) sa udomáčaňuje pomaly, ale jeho (plod) už pred (storočie, pl.) využívali (obyvateľ) z (oblasť) Číny a (Tibet). Dnes poznáme jeho (účinnok, pl.) a (vlastnosť, pl.) pri zmiernení (bolesť), proti (kašeľ), ale aj pri tráviacich (ťažkosť). Jeho pôsobením na ľudský organizmus sa zaoberali (vedec) z celého (svet) a (výsledok) potvrdili, že tieto (bobuľa) oranžovej (farba) sa vyznačujú blahodarným (vplyv) na ľudský organizmus. Podľa (odroda) môže mať táto rastlina podobu (krík) alebo (strom). Najvyššie (strom) dorástli až do (výška) 18 (meter). Táto rastlina má pôvod v (Ázia) a dokáže odolať rôznym (zmena) (počasie). Vďaka tomu by (rakytník) neuškodili naše jarne (mráz) ani letné (horúčava).

podľa FITmagazín (upravené)

b) Vyplň tabuľku.

Základný tvar	Vzor	L sg.	I sg.	G pl.
bobuľa				
vedec				
ťažkosť				
storočie				
mráz				
vplyv				

Vzory pekný a cudzí

1 Precvič si písanie i/í, y/ý.

za hrnčiarsk...m stolom, tmav...m... nocam...,
murársk... majstr..., s r...dz...m zlatom, p...sac... stol...k,
súc...ch chlap...kov,
rázn...m... slovam...,
v riečn...ch kor...tách,
ch...rn... zbojn...c...

Dodržiavanie pravidla o rytmickom krátení

	VZOR pekný		VZOR cudzí	
N sg.	dlhý	krátky	cudzí	rýdzi
D sg.	dlhému	krátkemu	cudziemu	rýdzemu
I pl.	dlhými	krátkymi	cudzími	rýdzimi

2 Do tabuľky doplň tvary slovných spojení.

N sg.	N pl.	G pl.	I pl.
		prísnych otcov	
	zvislé čiary		
mĺkvy novinár			
	medovníkové srdcia		

3 Dopíš chýbajúce i/í, y/ý.

Prav...ch kamarátov spoznáte na prv... pohľad. Mojm dobr...m kamarátom je Hugo. Hugo je vysoč...zn... ako jedľa a patrí k najvyšš...m spolužiakom. Často krčí kriv...m a pehav...m nosom nad sladk...m... obedmi. Rád nosí biel... sveter a modr... kabát. Je veľmi smel.... Ako prav... rebel má fialov... prameň medzi hust...m... ryšav...m... vlasmi. Je to kamoš na cel... život.

4 Dopln do slov správnu ohýbaciú príponu.

V dnešn..... dobe sa veľa hovorí o stravo-
vac..... návykoch. Pre niekoho je gastron-
mick..... zážitkom tradičn..... domác..... obed,
tí odvážnejš..... siahnu aj po nov..... chu-
tiach. Najrýchlejš..... spôsobom, ako zaplniť
prázd..... žalúdok, je rýchľ..... občerstvenie.

Súčas..... odborníci však tvrdia, že i preto rastie výskyt civili-
začn..... ochorení. Dokonal..... jedáln..... lístok by sa mal skladať
z rôzn..... druhov zeleniny a ovocia. Oživiť ho môžeme aj zaují-
mav..... tropick..... druhmi. Vraj neuškodí ani kvalitn..... hovä-
dz..... steak. Ak teda chceme byť zdrav....., musíme dbať o kvalitn.....
a vyváženejš..... stravu. Želáme mnoho dobr..... chutí!

5 Prídavné meno v zátvorke napíš do textu v správnom tvare.

Číslo v zátvorke označuje stupeň prídavného mena.

Keď som bol (malý, 2.), so
(starý) mamou sme si rozprávali veľa
(zaujímavý) príbehov. Ona mala vsutku (rečnícky)
nadanie. Vravievala mi, že keď práve nevymýšľam rozprávky
o (hlúpy) mudrcoch a
(múdry) hlupákoch, som to (mlkvy, 3.) vnúča.
Starká bola ako (bezodný) studnica
..... (rozprávkový) fantázie. Ale aj tak tvrdila, že
zo (skutočný) príbehov máme
(veľký, 2.) zážitok i ponaučenie. Obzvlášť som mal rád
..... (rôzny, 3.) príbehy z (odľahlý, 3.) kútov
sveta. Dnes, keď už som (starý, 2.), rozprávam prí-
behy (mladý, 2.) bratom. A tí sú viac
(nadšený) z tých (neznámy) príbehov ako by boli
z (filmový) rozprávok.

Vzor páví

- 1** Nasledujúce privlastňovacie prídavné mená sa skloňujú podľa vzoru páví. Doplň do nich ohýbacie prípony podľa tvaru podstatného mena v zátvorke.

kamzič..... (skok), líšč..... (pyskov), ps..... (brechot), žiraf..... (krkom),
motýl..... (krídel), včel..... (medom), delfín..... (piskot), kohút.....
(hrebeňom), tigr..... (ňufákoch), stridž..... (kotoľ), trpaslič..... (dom)

Zmena tvrdej spoluhlásky na mäkkú:

vraňa → vraní, o vraňom trpaslík → trpasličí, o trpasličom osol → oslí, o osľom
had → hadí, o hadom kohút → kohútí, o kohúťom plch → plší, o plšom
boh → boží, o božom hovädo → hovädzí, o hovädzom doga → dodží, o dodžom

- 2** Z podstatného mena utvor privlastňovacie druhové prídavné meno. Celé slovné spojenia napíš v určených tvaroch.

	krokodíl (zub)	žralok (plutva)	bobor (mláďa)	líška (ňufák)
N sg.	krokodílí zub			
D sg.				
L sg.				
N pl.				
G pl.				

- 3** Roztried' nasledujúce prídavné mená. Privlastňovacie individuálne vyfarbi načerveno, privlastňovacie druhové namodro a vzťahové prídavné mená nazeleno.

rybí olej, mačkina labka, komáří piskot, ježaté vrchy, myškin syr,
slepačia polievka, kačacie perie, psíkov chvost, komárovo žihadlo

Prídavné meno

privlastňovacie individuálne	privlastňovacie druhové	vzťahové
<i>kravín</i> (pohľad)	<i>kraví</i> (chvost)	<i>kravské</i> (mlieko)
<i>levov</i> (rev)	<i>levia</i> (hriva)	<i>levská</i> (sila)
<i>ježove</i> (fúzy)	<i>ježie/ježacie</i> (fúzy)	<i>ježaté</i> (fúzy)

4 Dopln do prídavných mien chýbajúce písmená a podčiarkni vybrané slová.

Už oddávna využívame dary prírody. Husac.....m perím sa plnili vankúše a ako prikrývka slúžil kožuch z baran.....j vlny. V čase choroby sa ľudia nezaobišli bez ryb.....ch olejov či včel.....ch produktov. Na zdravie priaznivo vplývala konzumácia koz.....ch syrov a vraj i bobr.....tuk. Dnes jedlá ochucujeme medved.....m cesnakom a os.....driek dosiahneme i ryb.....m mäsom.

5 Prečítaj si text a z podstatného mena v zátvorke utvor privlastňovacie druhové prídavné meno.

V zoo je neustále čo skúmať. Najviac ma zaujalo
 (slon) mláďa, ktoré môže pri narodení vážiť až štvrt' tony. Zapísal som si tiež poznámky o dokonale vyvinutom (vlk) zraku, (lev) hrive, (líška) chvoste, (had) koži a
 (kobra) jede. Z (hmyz) ríše som sa zameral na informácie o (motýľ) krídlach, (mucha) váhe,
 (osa) žihadlách a (včela) kráľovných. Vo (vták) pavilóne ma upútali mohutné
 (orol) krídla a návštevu zoo som uzavrel skúmaním (ľava) hrbov.

Vzory otcov a matkin

1 V prvom stĺpci tabuľky dopíš chýbajúce písmená a doplň tabuľku.

Slovné spojenie	Rod	Číslo	Pád
Ondrejov..... zamestnanci			
susedov.....m synom			
spolužiačk.....n.....m..... bratrancami			
sestr.....n.....m kamarátkam			
bratov.....ch autách			
babk.....n.....ch kolegov			
Hank.....n.....m..... topánkami			
bratrancov..... rodisko			
učiteľov.....m..... žiakmi			

2 Vyber z možností tak, aby boli vety o vzoroch *matkin* a *otcov* pravdivé.

- Sú to vzory privlastňovacích / vzťahových prídavných mien.
- Pýtame sa na ne otázkami Aký?, Aká?, Aké? / Čí?, Čia?, Čie?.
- V N sg. ženského rodu majú ohýbaciú príponu -a / -á.
- Môžeme / Nemôžeme ich skloňovať.

Vzor matkin a otcov (pre mužský rod, životné)

	N sg.	N pl.	I pl.
Katka	<i>Katkin</i> (syn)	<i>Katkiní</i> (synovia)	<i>Katkinými</i> (synmi)
kolegyňa	<i>kolegynin</i> (šofér)	<i>kolegynini</i> (šoféri)	<i>kolegyninými</i> (šoférmi)
Peter	<i>Petrov</i> (právník)	<i>Petrovi</i> (právnici)	<i>Petrovými</i> (právníkmi)
dedo	<i>dedov</i> (lekár)	<i>dedovi</i> (lekári)	<i>dedovými</i> (lekármi)

3 Doplň do textu chýbajúce písmená.

Zimné prázdniny trávime s mam.....no..... kamarátkou v Zázrivej. Bývame v babk.....n.....j a dedkov.....j drevenici, ktorú postavil dedko.....otec. Pri nej stojí horárov..... chalupa a naľavo bývajú dedkov..... známi. Chodievame sa sánkovať spolu s horárk.....n.....m..... dcérami Jankou a Dominikou. Naposledy sa ku nám pridala aj Domin.....k.....n pes Dunčo. Vzali sme so sebou bratov..... boby a našli sme aj babk.....n..... staré lyže. Po sánkovaní sme si pochutili na babk.....n.....ch koláčoch. Príjemnú atmosféru potvrdzovalo Dunčov..... odľutovanie.

Pri vzoroch **otcov** a **matkin** sú iba dlhé ohýbacie prípony **-ým, -ých, -ými** (herečkiným úspechom, v otcových stopách, strýkovými autami...).

4 Z podstatného mena v zátvorke vytvor vhodné privlastňovacie individuálne prídavné meno a doplň ho v správnom tvare do textu.

Lucia a Samo radi chodievajú k (mama) sestre Katke do Bytče. Tam žijú aj dvaja (otec) kolegovia, a tak tam chodievajú (Lucia) a (Samo) rodina veľmi často. (Lucia) a (Samo) kamarát Edo má od (otec) kolegu psa Sézama. Súrodenci sa s ním radi hrávajú na (teta) dvore. Raz Sézam ušiel za mačkou a vytrvalo ju naháňal po (suseda) dvore. Samo kričal, že je to všetko (Lucia) vina, ale Lucia ho nepočúvala a naháňala Sézama. (Mačka) výkriky vyhnali na dvor aj (Katka) svokru, a dokonca i (susedka) susedov. V (Samo) a (Lucia) očiach sa objavil strach. (Teta) susedia sa však na (Sézam) kúskoch iba zasmiali.

Cieľová rovinka

Prídavné mená

1 Nehodiaci sa tvar prídavného mena prečiarkni.

- a) Bez Tomášovho / Tomášového zmyslu pre humor je tu nuda.
- b) Rád si skúšam otcove / otcové topánky.
- c) Silný bobrý / bobrí zub prehryzne aj hrubý kmeň.
- d) Viera si vždy pochutí na babkiných / babkiních koláčoch.
- e) S včelárom sme hovorili o včel'om / včelom mede.
- f) Najchutnejšie je Jurovo / Jurove rizoto.
- g) Z balkóna sa ozýval štebot holubých / holubích mláďat.

2 Dopln do slov vhodné ohýbacie prípony. Do zátvorky napíš skloňovací vzor prídavného mena.

Na rodinn..... (.....) oslavách je nás vždy pln..... (.....) dom: od najstarš..... (.....) generácie, až po najmladš..... (.....) členov. Každý môže ochutnať z rôzn..... (.....) domác..... (.....) koláčov a ja vždy prispejem svojimi znám..... (.....) mačac..... (.....) jazyčkami. Naposledy sme oslavovali ujav..... (.....) narodeniny a bol to ten najlepš..... (.....) žúr uplynul..... (.....) roka. Mama si dala záležať aj na mal..... (.....) detailoch. Každý bož..... (.....) deň prišla s nov..... (.....) nápadmi. Pozvala ujav..... (.....) známych i jeho spolužiaka Milana z vysok..... (.....) školy. To bol ujav najkrajš..... (.....) narode- ninov..... (.....) darček. Vravieva, že ľudia budú vždy vzácn..... (.....).

3 Od podstatného mena v zátvorke utvor:

- **privlastňovacie individuálne prídavné meno** (napr. *s Braňovým úsmevom*).

so (sestra) knihou, (poštár) auto,
od (Marika) tiet, bez (Murko)
misky, pri (sýkorka) domčeku, (Eva) krik

- **privlastňovacie druhové prídavné meno**. (napr. *na hrošom bruchu*)

vo (vták) hniezde, o (zebra) pruhoch,
na (srnec) parohoch, o (žralok)
koristi, pred (slon) mláďaťom, (voš) skok

4 Z podstatného mena v zátvorke vytvor privlastňovacie individuálne prídavné meno a doplň ho do textu v správnom tvare.

Vyučovanie sa chýlilo ku koncu a náš
i (učiteľka) pohľad
hypnotizoval hodiny. Ja som si kreslila
do (Katka) zošita
a čakala, či si to všimne.

..... (Katka) oči uprene
hľadeli na (Majka)

nový účes. Po vyučovaní sme s Katkou v šatni narazili

na (Jano) bandu. S (Jano)

kumpánmi sa nechcete zapliesť, lebo hoci Jana všetci poznajú
ako (riaditeľ) miláčika, sú to bitkári. Šatňou
sa ozval (Jano) šepot:

„A teraz príde najlepšia (Maja) fotka!“
a celá šatňa sa otriasla (Jano) rehotom.

To ste mali vidieť (Katka) výraz! Vytrhla
pokreslenú fotku z (Jano) rúk a vybehla von.
Jano sa rozbehol za (dievčina) stopou...

Osobné základné a privlastňovacie zámená

1 Osobné zámená zakrúžkuj a privlastňovacie zámená podčiarkni.

podaj mi ruku; my sme to neboli; ich chyba; s mojím škrečkom; ty si úžasná; poďakuj jej; banské mestá – ony sú krásne; jeho sa opýtaj; s ich kamarátmi; s tvojimi protihráčmi; jej chlapi; nedám ti pokoj; ďakujem Ti za list; Tvoj email ma potešil; jeho radosť; vidíš ich

Rozlišuj!

pracujú s mojím bratom	daj to mojim bratom
(inštrumentál sg.)	(datív pl.)

2 Dopíš chýbajúce písmená.

Zakývala dievčatám a on..... sa usmiali. T..... m..... len nehovor, že sa t..... roztrhal kabát! Nechod' k n.....m! Mám pripomienku k tvoj.....m návrhom. S moj.....m strachom to nie je ľahké. Rozumieš m.....? To bolo ešte za naš.....ch otcov. S vaš.....m plánom m..... teda nesúhlasíme. Zem pod tvoj.....m..... nohami sa náhle otriasla. Deti, to on..... sú na vine! On..... m..... povedali, že sa môžem zviešť s vam.....

Zámeno **on/ono** zastupuje:

- životné podstatné meno: Chod' **po neho/poňho!** (otca, syna, psa),
- neživotné podstatné meno: **Skoč poň!** (stôl, smartfón, auto).

3 Vyfarbi tvar zámena, ktorým nahradíš podčiarknuté slovné spojenie.

Vzor: Jablko položila na stôl. (naň/naňho)

- Idem po džbán. poň / poňho
- Dám ruku do ohňa za syna. zaň / zaňho
- Pre víťazstvo urobím všetko. preň / preňho
- Dávaj pozor na brata. naň / naňho
- Neopieraj sa o múr. oň / oňho

V listoch, emailoch, esemeskách i čete píšeme na znak úcty tvary osobných základných a privlastňovacích zámen **ty/vy** veľkým začiatočným písmenom:

Píšem **Ti** list...

Včera **mi** prišla **Tvoja** odpoveď...

Lenka, Miško, pozdravujem **Vás**...

Žiaľ, vo **Vašom** emailu chýba príloha...

4 Doplň do zámen chýbajúce písmená.

Moj..... milí rodičia,
konečne sa m..... podarilo nájsť si čas a na-
písaťám pár riadkov. Ako sa máte? M.....
sa tu máme dobre, je to ten naj tábor! Určite
chcete počuť o moj.....ch vylomeninách. Doma
.....ám o n.....ch porozprávam. Najviac zábavy
sme si zatiaľ užili s moj.....m..... spolubývajúci-
mi. Dievčatá, on..... sú tiež fajn, ale s chalan-
mi, s n.....m..... je väčšia zábava. On..... sú taká
veselá kopa.

Zatiaľ sa m..... najviac páčil táborák. Rozprá-
vali sme sa o naš.....ch zážitkoch. Mami, čo
je nové svojo..... knihou? Ako T..... ide písá-
nie? Som zvedavý na nové kapitolyvoje.....
detektívky. Teraz už ideme hrať s moj.....m.....
kamarátmi futbal. Určiteám ešte napíšem.

Myslím naás a chýbate m.....

.....áš najlepší syn Tomáš

P. S.: Mami, už sa m..... sníva ovoj.....ch
koláčoch :-).

Rodina Nováková
Železničná 99
Veľké Mučkovany
nad Sídliiskom

0 8 0 0 0

5 Podľa osobných základných zámen v zátvorke doplň do textu správne osobné prívlastňovacie zámená.

..... (Ja) krstní sú pyšní na svoju záhradu. (Ja) krstný otec je záhradník a starostlivosť o ňu je (on) koníček. (Ja) najobľúbenejším miestom je zátišie s vrbou. (Ona) koruna siaha až po zem, preto sa tam často schovávame s (ja) mladšími bratmi. S (my) rodičmi často chodievame na lúku pri dome. Mama sa rada prechádza po trávniku, vraj to celkom pomáha (ona) uboleným nohám, a bratia s chuťou pobehujú s (ja) psom. Škoda, že aj na (my) balkóne sa nedá vypestovať takýto kúsok prírody. Môžete mi však veriť, že pod (my) slnečníkom je v lete tiež príjemne. Rozvoniavajú tu mamine azalky a ja si rád pochutím na (ona) vlastnoručne vypestovaných paradajkách.

6 Podčiarknuté podstatné mená nahraď vhodným tvarom osobného základného zámena.

Navarila deťom (im) hrachovej

polievky. To sa z kníh (.....) nenaučíš. Činy (.....) to povedia za teba. Podaj zošit učiteľovi (.....)! Hodil vtáčaťu (.....) zrna. Zajtra navštívim spolužiačky (.....). Naplánovali stretnutie (.....). Prosím, choď po torty (.....) do cukrárne. Zakývala rukou (.....). Vystupuj z vlakú (.....) opatrne! Simone (.....) môžem veriť. Srdcu (.....) nerozkážeš. Do divadla prišiel s rodičmi (.....).

Osobné zámená majú dlhšie i kratšie tvary:

Obdivujem ťa .	Bez teba by som to nedokázal.
Nedarujem ti to!	Tebe sa to hovorí!
Počúvaj ma ...	Teda mňa ohovárať nebudeš!
Daj mi pokoj!	A mne sa neospravedlníš?
(dôraz nie je na zámene)	(dôraz je na zámene)

Základné a radové číslovky

- 1** a) Podčiarkni vo vetách číslovky.
b) Nad číslovky napíš, či ide o základnú (Z) alebo radovú (R).

V druhý deň som sa naučil už piaty trik v parkoure. Pod druhou strechou sedela iba jedna malá lastovička. Moja mama sa narodila v osemdesiatych rokoch dvadsiateho storočia. V súťaži sa mi nedarilo a z desiatich súťažiacich som skončil ôsmy. Môj dedko sa vo svojich osemdesiatich rokoch teší dobrému zdraviu. Iba ôsmi z nás mali tretiu otázku správne. V prvom mesiaci tohto roka prababka oslávila svoje sté narodeniny.

Radové číslovky, ktoré majú pred ohýbacou príponou:

- **tvrdú/obojakú** spoluhlásku (*prvý, posledný, ôsmy, štvrtý*) = **vzor pekný**
- **mäkkú** spoluhlásku (*tisíci, tretí*) = **vzor cudzí**.

- 2** Dopíš i/í, y/ý.

A už sa bl...žia: za prv...m pretekárom špr...ntuje druh... a tret...!
Dám... a pán..., je to nap...navé! Delí ich len niečo vyše
tr...dsaťtr... cent...metrov! Verte m..., idú takou r...chlosťou,
že im ani tie št...r...sprievodné voz...dlá nestačia!
Tis...ck...fanúš...kov atlet...ky dnes
neodtrhnú oči od telev...zorov!
Naš...šesťdesiat...pretekár...sú
už takmer v ciel... Kto z n...ch bude
prv... a kto šesťdesiat...? A už je
to tu! Poznáme v...ťaza! Nezabudnite
na našu jed...nečnú súťaž a posielajte
súťažné esemesk..., každ...tis...c...
fanúš...k v...hráva!

3 a) Do ustálených slovných spojení dopíš číslovku slovom.

Ústne vysvetli slovné spojenia.

b) Základné číslovky podčiarkni a radové číslovky zakrúžkuj.

Medardova kvapka dní kvapká.
 uchom dnu, von. Rozprával
 cez S tým gazdovaním to išlo od
 k O seba dbá ako pes o nohu.
 Kto šetrí, má za Keď som ochutnal ten nový koláčik,
 bol som ako v nebi. Sedí ako
 peňazí. Má ústa na zámok zamknuté. Lepšie
 leto ako zím.

Číslovka	Podstatné meno
Je tam tisíc ľudí.	Naša platobná mena nepozná tisícku . (bankovka)
Došli traja .	Je to známa trojka . (skupina troch napr. chlapcov)

4 V texte podčiarkni iba číslovky.

Hra

Išli sme len Peťka a ja. Síce už bola nedeľa večer a Peťke hrozila päťka, ak sa na zajtra nenaučí. No my sme nerozlučná dvojica! Ako prvú sme otvorili zásuvku označenú sedmičkou. Nebola v nej ani jedna indícia, len papierová desina zo spoločenskej hry. Hľadali sme ďalej. Digitálne hodiny ukazovali zostávajúci čas: tridsať minút. Budík na stolíku ukazoval polnoc. Alebo poludnie? A ukazoval čas, ak sa sekundová ručička nehýbala? Peťke vyhrávali v bruchu muzikanti – hladujúce kvarteto. Ešteže som si vzala so sebou desiatu. Dvadsaťpäť minút. Och, kam sa podelo tých päť minút? Tuším, že náš prvý útek z hracej miestnosti bude fiasko...

5 Prepíš čísla slovom.

prvýkrát – prvý raz
 trikrát – tri razy
 viackrát – viac rás

Najnovšie správy

Na (21.) celoslovenskom kole geografickej olympiády boli úspešní (8) žiaci našej školy. V kategórii od (9) do (12) rokov boli úspešní: Július z (3.) C, ktorý sa umiestnil ako (1.) v poradí, Žaneta z (5.) B skončila (3.) a (4.) miesto obsadil Anton zo (4.) A.

V kategórii od (13) do (15) rokov boli úspešní: Ján a Mija z (9.) A, ktorí skončili (2.), Leonard zo (7.) A skončil (8.) a Adela Lábajová obsadila (13.) miesto.

Zažiarili sme aj na dejepisnej olympiáde: Július Hrdlička skončil (2.) v poradí a Katka Maková obsadila (17.) miesto.

Tento mesiac nás neobišli ani športové podujatia, napríklad olympiáda v cezpoľnom behu. Žiaci (2.) stupňa, ktorí postúpili zo školského kola, sa umiestnili takto: Michal z (5.) D dorazil do cieľa ako (4.), Oskar zo (6.) B skončil na (15.) mieste a Edo z (5.) A skončil (27.). V kategórii družstiev skončili naši žiaci celkovo (7.).

1 Dopíš chýbajúce tvary sloviess.

Neurčitok	3. os. sg.	3. os. pl.
chytať	(on)	(oni)
	(ona)	(ony) mĺňajú
	(ono) trie	(oni)
	(on) Źuje	(ony)
	(ono)	(oni) vicia
česať	(on)	(oni)
	(on) je	

2 Označ správne napísané vety, chybné vety oprav a prepíš.

- ☐ Bola by ste taká dobrá a povedala mi, koľko je hodín?
- ☐ Boli by ste taký dobrý, pán učiteľ, a požičali by ste mi pero?
- ☐ Bol by ste taký dobrý, pán učiteľ, a požičal by ste mi pero?
- ☐ Boli by ste taká láskavá a nechali by ste ma prejsť?

Píš vždy oddelene: (ja) *nie som*, (ty) *nie si*, (ono) *nie je*...

3 Rozlišuj slovesá a podstatné mená. Dopln i/í, y/ý.

- a) Jana sa **chvál**..... novým účesom. • Jana mi hovorí samé **chvál**.....
- b) Bolo počuť mužské **hlas**..... • Erik sa **hlás**.....
- c) Pozri, ako sa **voz**..... • Cestu nám zatarasili **voz**.....
- d) Kedysi tu **žil**..... Kelti. • Vidíš tie listové **žil**.....?
- e) Niektoré náboženstvá uctieávajú **modl**..... • Denne sa **modl**.....!
- f) To sú vynikajúce **správ**..... • To sa samo **správ**.....

4 Dopln chýbajúce i/í, y/ý.

Dob...te ten hrad!

V...zv... ho na súboj!

Sp...taj sa ľuba!

Natr... to nabielo!

V...str...haj sa pred chorobami!

Naz...vaj ho pravým menom!

Dob... si mobil!

Nech ho nehr...zú!

Skr... sa!

Už aj sp...!

Zavr... okno!

Ozv... sa mi už!

Utr... riad!

Zakr... to!

Pr...kr... sa!

Um... ho!

V rozkazovacom spôsobe vybraných slov (ryť, umyť, vyť...) píšeme -y (Ry do zeme! Umy riad! Vy ako pes!). V ostatných prípadoch píšeme -i (Nazri dnu! Dobi si baterku!).

5 Slovesá v neurčitku napíš v správnom tvare.

Poľnohospodárstvo (patriť, prítomný čas) k najstarším zamestnaniam človeka.

..... (Nastúpiť, minulý čas) po dlhom období, počas ktorého sa človek

(živiť, minulý čas) zberom lesných plodov a lovom.

Prechod k roľníctvu (byť, minulý čas) dlhý a ľudia sa

..... (musieť, minulý čas) naučiť, ako sa

(siať, prítomný čas) a (orať, prítomný čas). Prví roľníci

..... (pestovať, minulý čas) pšenicu či proso, neskôr

..... (pribudnúť, minulý čas) plodiny ovos a raž. Prvými

úžitkovými zvieratami (byť, minulý čas) kozy, ovce,

ošípané. Aby ľudia (vytvoriť, minulý čas) pasienky,

..... (vyklčovať, minulý čas) lesy. Keď ľudia

(zistiť, minulý čas), že pôda je po častom sadení vyčerpaná,

..... (nechať, minulý čas) časť pôdy ležať ladom – pôda

..... (oddychovať, minulý čas). (Vidieť, minu-

lý čas) ste už pole, ktoré (ležať, prítomný čas) ladom?

Príslovky

1 Dotvor mapu mysle. Nesprávne tvrdenie prečiarkni a do rámkov doplň príklady prísloviiek.

Príslovky tvoríme z niektorých prídavných mien príponami **-y, -e, -o**: český – **česky**, blízky – **blízko**, dobrý – **dobre**. Niektoré príslovky pripúšťajú viac tvarov: **silne/silno**, **svedomite/svedomito**, **plynulo/plynule**, **peši/pešo/pešky**.

2 V slovných spojeniach podčiarkni príslovku a napíš nad ňu druh príslovky: miesto (M), čas (Č), spôsob (S) alebo príčina (P).

omylom utekal pomimo, schválne kričala veľmi slabo, vpravo hore hľad', oddnes sa učím čínsky, sklamane pozrel na svoj obed, stál bokom od ostatných, o piatej popoludní, prišlo to nevhod, pozri sa doprava i doľava, dnes nie je doma, zvečera ho bolo počuť

Príslovka	Predložka
Spí vedľa .	Zastali sme vedľa diaľnice.
Chodíte okolo !	Dav okolo nás.
Vidíš to auto dole ?	Obráť ho dole hlavou.

Príslovka	Podstatné meno
ísť domov	detský domov
zabočiť doprava	cestná doprava

3 Zvýraznené slová zarad' do slovných druhov: príslovka (PR) alebo podstatné meno (PM).

- To je dobrá **správa** (.....), že **sprava** (.....) bude sedieť Lenka.
- Zľava** (.....) prichádza vlak, ale nenastúpim naň, lebo mi už neplatí **zľava** (.....).
- Čestná **doprava** (.....) je pre chodcov nebezpečná a pred vstupom na cestu sa treba pozrieť **doľava** (.....) i **doprava** (.....).
- Dnes sa mám **príma** (.....), lebo nastupujem na gymnázium do **prímy** (.....).
- Volejbalové **kolenačky** (.....) som v skrini hľadal **kolenačky** (.....) a bolia ma z toho kolená.

Niektoré príslovky môžeme písať spolu, ale aj oddelene:

- vajíčko **namäkko/na mäkko**,
- vyčistiť **dosucha/do sucha**,
- vyžehliť **nahladko/na hladko**...

Predložka + podstatné meno	Príslovka
z časti	sčasti
za radom	zaradom
z pravej strany	sprava

4 Chybne napísané slová napíš správne a podčiarkni príslovky.

- Pred včerom som ti to na schvál nepovedal. predvčerom, naschvál
- V rámci pravopisu nerobím cvičenia iba odoka.
- Z rána pršalo?
- Janko do sucha vytrel podlahu.
- Hovoríš po anglický?
- Priložila si svoju dlaň na oko.
- Na budúce prázdniny už prídem.
- Tú izbu sme natreli nabelaso v lani.
- Kamarát z Rakúska sa učí poslovensky.
- Rozprávaš na hlas!
- Auto sa z ľava pripojilo na hlavnú cestu.
- Urobil to iba na oko a klamal.
- Ku katedre pôjdete za radom.

Stupňovanie prísloviek

Príslovky odvodené od akostných prídavných mien sa dajú stupňovať:

nízky: **nízko** – nižšie – najnižšie,
 chladný: **chladne/-o** – chladnejšie – najchladnejšie,
 ohavný: **ohavne** – ohavnejšie – najohavnejšie...

1 Podčiarkni iba tie príslovky, ktoré sa dajú stupňovať.

hlasno, pomaly, naboso, po poľsky, náhodne, včera, dole, dobre, stále, na červeno, nízko, nadarmo, hrdzavo, okolo, pekne, treba, naoko, hore, ležiačky, lepšie, vlni, blízko, rozkročene, žltá

Pravidelné stupňovanie prísloviek

dusno	dusnejšie	najdusnejšie
kruto	krutejšie	najkrutejšie
hlboko	hlbšie	najhlbšie

Nepravidelné stupňovanie prísloviek

pekne	krajšie	najkrajšie
zle	horšie	najhoršie
dobré	lepšie	najlepšie

2 Do tabuľky doplň chýbajúce stupne prísloviek.

1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň
d'aleko		
ustrašene		
	viac/viacej/väčšmi	
tuho		
skoro		
		najmrzutejšie
mätko		
	silnejšie	
hrdinsky		

Pozor na zdvojené hlásky a spoluhláskové skupiny pri stupňovaní prísloviek: najvyššie, nižšie, škaredšie, väčšmi, ľudskejšie, čerstvejšie...

3 a) Z prídavných mien utvor príslovky a doplň 2. a 3. stupeň.

Prídavné meno	Príslovka		
	1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň
nízky	<i>nízko</i>	<i>nížšie</i>	<i>najnižšie</i>
teplý			
príjemný			
vysoký			
blízky			
rýchly			
chladný			
bezpečný			
pomalý			
dobrý			
ľahký			

b) Doplň do textu príslovky z úlohy a) vo vhodnom tvare.

c) Podčiarkni vo vetách ďalšie príslovky.

..... sa človek presunie z jedného miesta na druhé lietadlom. Tento dopravný prostriedok dokáže lietať než sú oblaky a podľa štatistík sa radí medzi najbezpečnejšie spôsoby prepravy. Leteli ste už lietadlom? Ak áno, bolo vám na zemi alebo ste si let užívali? Ja si let vždy náramne užívam. Čím sme, tým sa cítim Cítim sa dokonca ako pierko. Viem, že v oblakoch je než na zemi. Raz by som chcel byť pilotom, ale doma mi odporúčajú finančne nenáročnejšie povolanie. Uvidíme. ďalej zájdeš.

Predložky

1 Z písmen zlož čo najviac predložiek. Písmená môžeš použiť viackrát.

s v a t u e r k j o p d z n

2 Z ktorých predložiek vznikli nasledujúce zložené predložky? Oddel' ich zvislou čiarou.

popri, ponad, pomedzi, uprostred, naproti, poza

Predložku „v rámci“ píšeme vždy oddelene: Urobil to **v rámci** svojich možností.

3 Dopíš do receptu vhodné predložky a podčiarkni slovo, ku ktorému predložka patrí.

Recept muffiny

..... tým, než začnete, poproste pomoc dospelú osobu.

- mikrovlnnej rúre roztopte 125 g masla. Pridajte neho 2 celé vajička a zamiešajte.
- hrnčeka nasypete 250 g hladkej múky, tomu prisypete 1 balenie prášku pečiva a zamiešajte.
- Múku vsypete roztopeného masla a cukru. Pridajte zmesi 5 lyžíc mlieka.
- Nakrájajte čokoládu a 2 banány malé kúsky. Vhodte ich zmesi a zamiešajte.
- formy muffiny poukladajte papierové košíčky. Nalejte nich polovice cesto. Záleží vás, či chcete muffiny pridať aj oriešky.
- Košíčky vložte predhriatej rúry (180 stupňov). približne 15 minútach poproste dospelú osobu, aby muffiny rúry vybrala.
- Nechajte ich vychladnúť mimo rúry, napríklad sporáku. A potom sa nich spokojne pustite. Dobrú chuť!

Vokalizácia predložiek

- 1** a) Nahlas si prečítaj slovné spojenia a podčiarkni tie, ktoré sa ti vyslovujú ťažko.
b) K podčiarknutým predložkám dopíš písmená, ktoré ti uľahčia výslovnosť.
c) Zakrúžkuj v predložkách spoluhlásky, ktoré sa spodobujú.

k..... Karolíne, v..... vode, z..... domu, v..... prospech teba, v..... vlaku,
s..... psom, s..... sebou, k..... potoku, od..... teba, k..... škole, z..... zeme,
uprostred..... poľa, s..... mnou, s..... Petrom, v..... vreci, s..... Zuzanou,
z..... záhrady, v..... vinárni, od..... mňa, s..... slivkami, okrem..... žirafy,
k..... Košiciam, v..... filme, z..... zuba, pod..... domom, k..... kolenu,
v..... vzduchu, s..... Slovenskom, k..... géniovi, z..... zábradlia,
nad..... mnou, v..... aute, k..... kamarátovi, z..... školy, s..... mobilom,
k..... nám, pred..... mnou, bez..... zmeny, v..... Tvojom, k..... mne

Vďaka **vokalizácii** (pridanie samohlásky -o/-u) sa predložky ľahšie vyslovujú:

ku kostolu, **so** svišťom, **zo** schodov...

Niekedy nemusíme predložku vokalizovať:
napr. v/vo dvojici, v/vo svojom...

Pre ľahšiu výslovnosť vokalizujeme predložky pred tvarmi osobných zámen:
so mnou, **ku** mne, **podo** mnou, **bezo** mňa...

- 2** Zakrúžkuj správnu predložku.

V/Vo pondelok som sa vybrala na pár dní k/ku kamarátke Simone do Žiliny. S/So Simonou sa poznáme od/odo detstva a práve v/vo sobotu sa vrátila z/zo ostrova Kos. Cestovala som vlakom z/zo stanice Vajnory. V/Vo vlaku si sadla k/ku mne veľmi milá slečna – Betka. Dokonca ma ponúkla koláčom s/so šunkou a s/so paradajkami. Cesta v/vo dvojici rýchlo ubehla a cieľ sa k/ku mne nezadržiateľne blížil. Pred/Predo príchodom do stanice sme si s/so Betkou stihli vymeniť čísla. Verím, že sa s/so mnou bude chcieť niekedy stretnúť. Bola s/so ňou zábava.

Väzba predložky s pádom

- 1** Dopln do ustálených slovných spojení vhodné predložky.
Napíš, v ktorom páde je podstatné meno viažuce sa s predložkou.

dobrá rada nad zlato (A), prejsť niekomu rozum (.....),
ísť spať sliapkami (.....), ako sa hory volá, tak sa
hory ozýva (.....), prirásť niekomu srdcu (.....), byť odrezaný
..... sveta (.....), byť tíňom oku (.....), chodiť ho-
rúcej kaše (.....), očí brat, chrbtom had (.....,), posta-
viť niečo zákon (.....), gazdovať tisíca stu (.....,)

- 2** a) V spojeniach doplň chýbajúce i/í, y/ý a podčiarkni predložky.

bez obmedzen....., pri pretekárov....., utekal naprieč poľam....., s pre-
svedčen.....m, medzi hrab....., k neter....., niže obc....., za kostol.....,
bez host....., pri skryš....., za vlád..... Štefana I., medzi rodičm....., je-
den za druh.....m, ležalo naprieč cest....., mimo Kóre....., k lekárov.....,
mimo mor....., niže múze....., s pilotm....., na kaluž.....

b) S ktorými pádmí sa spája predložka? Pomôž si úlohou a) a doplň tabuľku
podľa vzoru. Vymysli vlastný príklad.

	N	G	D	A	L	I	Príklad
bez	–	x	–	–	–	–	bez obmedzení
pri							
medzi							
k							
za							
naprieč							
mimo							
niže							
s							

3 Nehodiace sa preškrtni. Slovník ti poradí.

Janka išla **pre/po** vodu na čaj. Prišiel **za/o** päť minút dvanásť. Učím sa hrať na **gitaru/gitare**. Tá kniha je predurčená **na úspech/k úspechu**. Vzhľadom **k tomu/na to**

je potrebné situáciu vyriešiť. Bývame **na/v** krásnej hotelovej izbe. Ponuka záleží **od dopytu/na dopyte**. **Za/Po** prvé: meškáš, **za/po** druhé: nemáš úlohu. **Na/V** našej škole učí dvadsať učiteľov. Rozhodca odpískal postavenie mimo **hru/hry**. Výzva **k poplachu/na poplach** bola falošná. To závisí **od toho/na tom**, ako ten obraz na stene visí.

správne	nesprávne
je o päť minút osem	je za päť minút osem
vzhľadom na to	vzhľadom k tomu
postavenie mimo hry	postavenie mimo hru
ísť po vodu	ísť pre vodu
hrať na klavíri	hrať na klavír
hrať na bubne	hrať na bubon
v izbe	na izbe
závisieť od niečoho	závisieť na niečom

4 Dopln správne predložky. Tam, kde predložka nechýba, dopíš X.

„Janka, už je päť minút osem a ty si len teraz vstala postele? Ved' nestíhaš ani prísť raňajky!“ ozvalo sa dverami Jankinej izby.

„Oci, nechcem ísť koncert. Všetci sa budú smiať, že vôbec neviem tých husliach hrať,“ otvorila dvere izby plačúca Janka.

„Janka, strachom neúspechu sa nič nevyrieši,“ objal ju otec a dodal, „ja som teba už teraz hrdý. Vzhľadom to, koľko si mala času tréning, si prekonala všetky moje očakávania. Nejdeme tam cieľom zvíťaziť každú cenu. Tréma teba opadne hneď ako sa postavíš javisko. Utekaj si husle a ideme!“

Všimni si:

písať perom	písať s perom
rozbiť sekerou	rozbiť so sekerou
cestoval vlakom	cestoval s vlakom

1 Dopln do textu citoslovčia a dozvieš sa o nich viac.

Citoslovčia sú neohybný slovný druh.

Môžeme nimi vyjadriť:

- zvuky zvierat či neživých predmetov:

....., ozvalo sa od potoka., tikali hodiny.

- našu vôľu (vyzývame k činu):

....., bud' ticho!, mačka, odtiaľ!

- city, náladu:

....., prečo ma zasa otravuješ?, to bol dobrý vtip.

Citoslovčia vyjadrujúce zvuky píšeme s jotou (*kikirikí, tik-tak, bim-bam...*), v niektorých píšeme ypsilon (*tresky-plesky*) alebo ide o dvojtvar (*cupi-dupi/cupy-dupy*). Overuj v slovníku!

2 Dopln chýbajúcu jotu/ypsilon.

Hlasné h.....jó sa striedalo s tichým c.....l.....ng.

Vypočítame sa: en.....k.....-ben.....k.....-kl.....k.....-bé!

A včela p.....ch ho do prsta. Ozvalo sa p.....f-paf

a zajac cup.....-dup..... do nory. Tresk.....-plesk.....,

to sú mi ale blesky. Čár.....-már..... a nebolo ho.

H.....baj ho po drevo! F.....ha, to je teda chlapík!

Spoza plota sme začuli len kv.....k, k.....k.....r.....k.....

a sem-tam huder....., huder...... Hak.....-bak..... a obraz

je hotový. Čv.....r.....k-čv.....r.....k, spieval vrabec.

3 Vytvor citoslovčia, ktoré vyjadrujú:

upozornenie –

budík –

bolesť –

tlieskanie –

premýšľanie –

zvuk klaksónu –

svišťanie vetra –

búchanie –

dupotanie –

hlas kohúta –

4 Dopln do textu vhodné citoslovčia z ponuky.

Ponuka slov: *aha, au, buch-buch, cífín, dup-dup, fífíf, fuj, ha-ha-ha, hav-hav, heš, kikirikí, mňam, pardon, plesk, pozor, pssst, tik-tak, túúúúú, vífíf.*

„....., kto prišiel... Vlado, čo sa ti stalo s bradou?“ spýtala sa Vlada učiteľka.

„....., krv!“ ozvala sa znechutene spolužiačka Zoja.

Vlado prebehol očami po triede a tichým hlasom povedal:

„....., poviem vám ten najhororovejší príbeh, aký ste kedy počuli!“

Trieda stíchla, bolo počuť len slabé vychádzajúce z hodín.

„Ráno ako každé iné. Miesto ma zobudil kohút s tým svojim Hlasné

prezrádzalo, že v kuchyni to už žije.

Počul som hrnce, panvice – predzvest', že na raňajky budú lievance,!

Ani som nestihol zakričať mame pozdrav, už som utekal do školy. Na susedovom plote som si všimol tabuľu:

.....! *Nenormálne zlý pes.* Tu zrazu počujem tiché a vzápätí veľmi hlasné

Otočil som sa, zazrel som blížiaceho sa psa, v mojej hlave zaznelo ako siréna a už som bral plecia na nohy....“

„....., Vladko, myslíš, nohy na plecia,“ smiala sa učiteľka.

„... no to, A teda utekám, kričím: „....., *potvora!*“, vietor mi pri uchu a už počujem v tesnej blízkosti. A tu som capol, všade samá krv... a naraz – zobudil som sa pri raňajkách s bradou v kečupe...!“

Učiteľka sa len neveriacky na Vlada pozrela:

„Vlado, to na tvojej brade je kečup?“

1 Dopln do viet vhodný tvar osobných základných alebo prívlastňovacích zámen.

- a) Mohol by si, prosím, podať učebnicu? (ja)
- b) S strýkom Duškom chodíme často na huby. (môj)
- c) Chcela by som sa s porozprávať. (ty)
- d) Skús Fifu zavolať ty, možno poslúchne. (ty)
- e) Otec tu nie je? Chod' po (on)
- f) Bez by som sa cítil veľmi osamelý. (oni)
- g) S bratom je vždy zábava. (môj)
- h) Chcete, aby sme sa porozprávali s učiteľmi? (váš)
- i) Bolo vidieť, že tento prehrešok veľmi mrzí. (on)
- j) V meste som stretla rodičov. (tvoj)
- k) S je svet krajší. (my)
- l) Zaujímal sa o (ona)

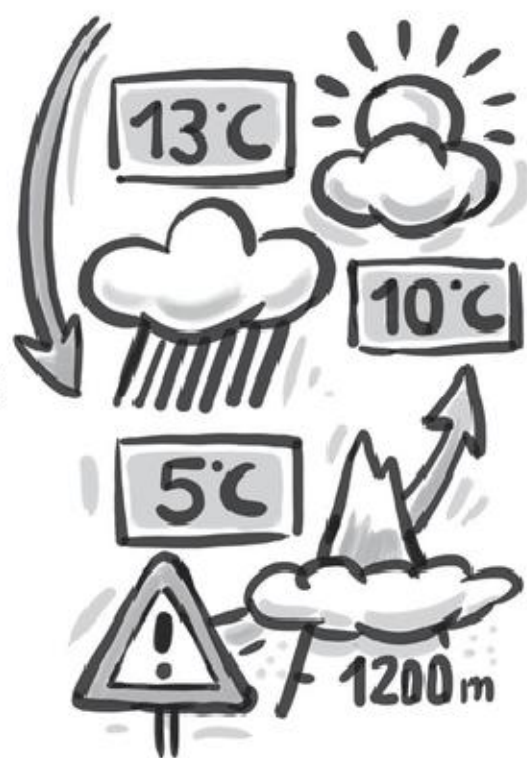
2 Dopln chýbajúce i/í, y/ý a čísla napíš slovom.

Pochádzam z veľkej rodiny. Mám (3) sestr..... a (4) bratov. Spolu sme (8) súrodenc..... Ja som (5) v porad..... Najstarš..... brat má už (25) rokov a najmladš..... včera oslávil (4.) rok. Len na raňajky sa u nás zje aspoň (29) rožkov. Zemiak..... kupujeme vo veľkom balen....., ktoré má (24) k..... logramov. Náš prac..... prášok má (10) k..... l a spotrebujeme ho za (4) t.....ždne. Na domáce práce máme presn..... rozp.....s, napr.....klad um.....vanie riadov na mňa v.....chádza každ..... (8.) deň. (1.) deň v mesiac..... na mňa v.....chádza služba s v.....nášaním odpadkov. Každ..... (7.) deň zasa chodím do obchodu po pečivo. Svoju rodinu b..... som nev.....menil ani za (1 000) in.....ch rodín.

3 V texte podčiarkni predložky a zakrúžkuj príslovky.

Predpoved' počasia

Dnes máme upršaný deň. Mimo územia Slovenska sa slnko usmieva spoza mrakov, u nás by ste ho hľadali márne. Najvyššia denná teplota na väčšine územia dosiahne 5 až 10 stupňov, na východnom Slovensku ojedinele aj 13 stupňov. Od západu čakáme postupné ochladzovanie a prudký dážď, z ktorého sa na niektorých miestach môže náhle vytvoriť prietrž mračien. Teplota na horách vo výške nad 1500 m nad morom klesne pod nulu. Na cestách rátajte s hmlou, preto jazdite opatrne. Netváрте sa však zamračene, pekné počasie je už neďaleko. Počas víkendu prejde cez naše územie teplý front a vďaka tomu teplota na viacerých miestach vystúpi nahor, a to až na príjemných 20 stupňov Celzia. To je z dnešného počasia všetko, ostaňte však s nami aj naďalej. Dovidenia!

4 Rieš osemsmerovku. Hľadaj pomenovania pôvodcov daných zvukov.

D	K	K	U	K	U	Č	K	A
Á	L	A	C	N	I	M	Ý	O
Ž	A	B	A	H	Z	A	C	V
Ď	K	V	C	C	U	Č	H	C
A	S	L	I	E	P	K	A	A
T	Ó	K	N	I	B	A	Ť	N
E	N	O	O	M	M	A	A	A
Ľ	V	L	E	S	B	N	R	R
Z	H	O	D	I	N	Y	É	V

tik-tak

kvak

mňau

cink

kotkodák

krá-krá

bim-bam

hapčí

čvirik-čvirik

kukuk

kvap-kvap

bé-bé

ha-ha-ha

tu-dú

d'ob-d'ob

Citoslovčia označujúce zvuky okolo nás nazývame

Písanie predpôn

1 Tvor nové slová pridaním predpony.

letieť – vyletieť, naletieť,

písať – napísať, prepísať,

šiť – zašiť, našiť,

2 a) Prečítaj si slová. Oddel' zvislou čiarou predponu a slovotvorný základ.

- vzlietať, vziať, vzísť, vzorne, vzájomne, vzchopiť sa
- rozplieť, rozmarín, rozdeliť, rozpustiť, rozbiť, rozloha
- obliať, oblak, obkladať, obraz, obmyť, objem, obrúsok
- podliezť, podraz, podhubie, podnikateľ, poškrabať
- vykať, vyliezť, vybuchnúť, vy (2. os. pl.), vyť, vypiť
- vrieskať, vracať, vtrhnúť, volať, vtlačiť, vliecť, vryť

b) V ktorých predponách v úlohe a) dochádza k spodobovaniu? Podčiarkni ich.

3 Rozdel' slová zvislou čiarou na slabiky. V ktorých slovách je predpona samostatnou slabikou? V ktorých nie je samostatnou slabikou? Slabičné predpony podčiarkni.

prekročiť, skočiť, odvolať, zavolať,
zvolať, predpovedať, vypovedať,
spovedať, vkročiť, vykročiť, vzlietnuť

.....

.....

.....

.....

Jota/ypsilon v predpone

pri-	<i>prikryť</i>
proti-	<i>protiľátka</i>
medzi-	<i>medzinárodný</i>
vy-/vý-	<i>vychádzať, východ</i>

predložka = samostatné slovo	predpona = súčasť slova
(sahnúť) <i>na</i> lep	<i>nalepiť</i>
<i>pre</i> teba	<i>prekročiť</i>

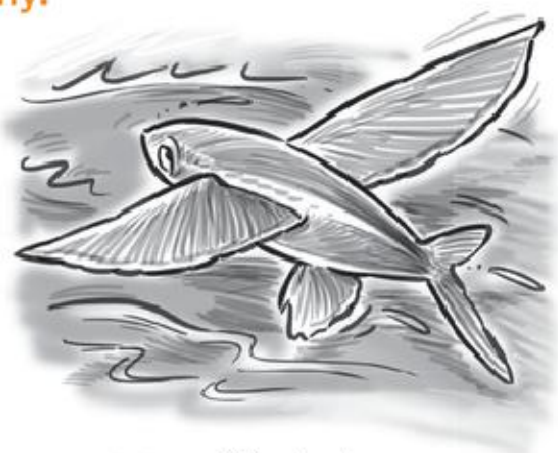

Slová *visieť, vidieť, vitrína, vinš, víťaz* nie sú utvorené predponou *vy-* a píšeme ich vždy s jotou (i).

4 a) Doplň do textu chýbajúce predložky a predpony.**b) Žltou vyznač predpony a modrou predložky.**

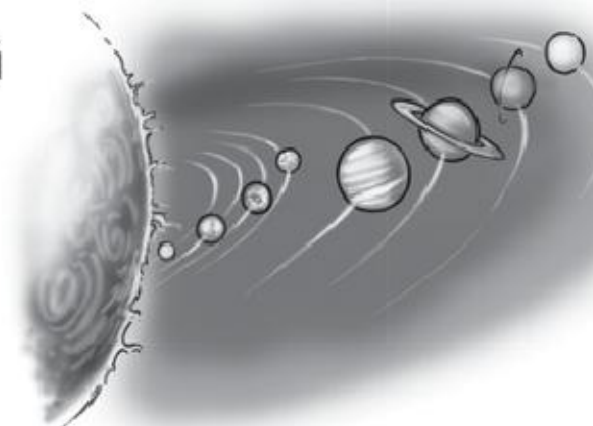
Nielen tropických vodách žijú ryby, ktoré pochádzajú skupiny latinsky zývanej *Exocoetidae*. značujú sa všednou schopnosťou – dokážu vody skočiť hladinu a klzavým pohybom letieť aj dvesto metrov. Umožňuje im to tiahnutie prsných plutiev. Po stáť sa väčša opäť mršťa a vďaka pozdĺžnemu telu dokážu konať odpor vody. Ak pokladáte, že tak lovia hmyz, mýlite sa. Ryby sa totiž iba snažia dialiť predátorov, ktoré by ich chceli loviť. Tieto ryby môžete vidieť takmer všetkých moriach. Obvykle sa držiavajú tesne hladinou mora.

Lietajúce ryby chytajú hmyz. Je to pravda?, zivot.sk (upravené)

5 Dopíš do textu vhodné predpony.

Slnečnú sústavu tvára osem planét. lišujú sa vzdialenosťou od Slnka, veľkosťou, povrchom a teplotou. bližšie k Slnku je Merkúr. Na povrchu má priehlbiny, ktoré hĺbili meteority. Na vrátenej strane Merkúra, kde nie je povrch svetľovaný Slnkom, mrzne. Venušin povrch krývajú husté oblaky. Mars je farbený dočervena, lebo jeho skaly sú plné hrdzaveného železa. väčšou planétou sústavy stáva Jupiter. strájajú na ňom vzdušné víry. Saturn je planéta, ktorú hraničujú krásne prstence tvorené z úlomkov meteoritov. Neptún je farbený dozelenomodra, čo tvrdila aj sonda Voyager, ktorá k nemu letela.

Písanie prípon

1 Prípony stoja za slovotvorným základom. Doplň do nich chýbajúce písmená.

obchod.....k, slovenč.....na, učiteľ.....a, psycholog.....čka, kol.....k,
aut.....čko, chodn.....k, krav.....n, trhov.....sko, stol.....k, koš.....ček,
hrad.....sko, chudob.....nec, omrzl.....na, koleg.....ňa, husl.....sta,
po slovensk....., chlap.....sk....., sudk.....ňa, chirurg.....čka, vodn.....k,
uhl.....č.....tý, poslank.....ňa, po rumunsk....., po česk....., skaln.....,
lev.....ča, mraven.....sko, vládk.....ňa, ps.....k, kocúr.....k, dom.....sko

2 Zakrúžkuj slová, ktoré neobsahujú príponu – ide o základové slovo.

hradisko, komín, predsedníčka, kravín, pivo, farbivo, učivo, knižka,
sivo, pýr, babizňa, dôležitý, kosť, citlivosť, d'ateľ, učiteľ, záhradník

3 Zo slov v zátvorke vytvor pridaním prípony zdrobneninu a v správnom tvare ju doplň do textu.

Murárik skalný je malý
..... (vták), ktorý žije
vo vápencových tiesňavách.
Na Slovensku žije asi iba
50 (páry).
..... (Telo) má
drobné a jeho
(nohy) sú úzke ako
(konáre). Na karmínovo sfarbených (krídla) má biele
..... (škvrny). Známy je pre svoj dlhý
(zobák), ktorým chytá rôzne (chrobáky). Samička
murárika znesie ročne štyri (vajcia), z ktorých
sa vyliahnu malé (muráriky). Murárik vás prekvapí
svojím (hlas).

Pri odvodzovaní príponou dodržiavaj pravidlo o rytmickej krátení:

-ik/-ík	bonbónik, vetrík
-očka/-ôčka	sliepočka, frajerôčka
-iatko/-ätko	prasiatko, bábätko

Výnimky z rytmickej krátenia:
múciar, bieliareň...

Zmeny hlások pri odvodzovaní:

telo → tielko	mucha → muška
stôl → stolček	chodec → chodkyňa
noha → nôžka	múka → múčka
kruh → krúžok	Čech → Češka

ČLOSEKT							
KERÍX							
ČOKIPÔT							
KOVISRET							
VAČEKO							
SKOPIS							
AKÍPLCH							
KŘŠOV							
NAVKŠRK							
AKENEL							

49

Zložené slová

 1 a) Do zložených slov dopíš chýbajúce písmená.

b) Zvislou čiarou oddel' slovotvorné základy a zakrúžkuj spájaciu samohlásku (ak sa v slove nachádza).

veľkor.....so, tis.....cročie, stavb.....vedúci, po.....nohospodár.....,
štvorl.....stok, kn.....hkupec, hromob.....tie, dejep.....s, ostrovt.....p,
jaz.....kovedc....., Lom.....drevo, mladožen.....ch, pl.....novod,
veľkov.....roba, L.....ptovskom.....kulášan, životop.....s

Slovotvorné základy zloženého slova môžeme **spájať**:

- prostredníctvom **-e-/-o-/-i-**: *zemeguľ'a, sedmospáč, kazisvet...*
- priamo: *spolužiak, šéfredaktor, kníhtlač, naničhodný...*

 2 Vytvor zložené slovo podľa opisu.

prístroj na varenie kávy -
hmyz so sto nohami -
technika tlačenia kníh -
prístroj, ktorým hľadáme do diaľky -
zlý, zlomyseľný človek -

 3 Poplietli sa nám slovotvorné základy. Pomôž nám ich opraviť a utvor správne zložené slová.

zveroškolák, hrdlorubač, drevovodič, hnedolekár, rušňorez,
stredovláška

.....

.....

4 Zo základových slov vytvor zložené slová. Jedno slovo môžeš použiť viackrát.

veľký kresliť hory krásny pero liezť vlast' trh
zrada korčuľovanie

.....

.....

Zložené prídavné mená

1 Dopíš chýbajúce písmená.

lásk.....pln..... učitelia, na starootcovsk.....ch roliach,
malomestsk..... poštár....., v.....sokozdvižn..... voz.....ky,
vlast.....vedn..... v.....skum, banskob.....strické okres.....,
b.....strozrak..... Ivan, b.....linožravé zver....., modr.....oké dievča,
z v.....chodoslovensk.....ch miest

2 Podčiarkni správnu možnosť.

Moje obľúbené šaty majú modré a zelené pružky.
Šaty sú modrozelené/modro-zelené.
K nim rada nosím kabelku v pestrých farbách.
Ona je pestrofarebná/pestro-farebná.

Vel'ká Fatra –
vel'kofatranský
svätý Vojtech –
svätovojtešský
Nová Dubnica –
novodubnický

Zložené prídavné meno pomenúva:

jednu vlastnosť	dve a viac rovnocenných vlastností
druhostupňový (druhý stupeň)	francúzsko-slovenský slovník
svetlozelená (zelená a zároveň svetlá)	modro-bielo-žltý dom
Píšeme spolu.	Píšeme so spojovníkom.

3 Zo slovných spojení a slov v zátvorkách utvor zložené prídavné meno v správnom tvare.

Po (Vel'ká noc) sviatkoch sa konala konfe-
rencia v krásnom prostredí (stredné Slovensko)
prírody. Navštívili sme (Banská Štiavnica)
kalváriu a žiaci (1. stupeň) tried miestnych
škôl pre nás pripravili (celý večer) divadlo.
Výstupom z konferencie bude (dva jazyky)
zborník. Už teraz sa teším na (budúci rok)
konferenciu, ktorá sa bude konať blízko
(Poľsko a Česko) pohraničia.

Zdvojené spoluhlásky a spoluhláskové skupiny

1 Ktoré zdvojené spoluhlásky a spoluhláskové skupiny sa nachádzajú v nasledujúcich slovách? Zakrúžkuj ich.

vyšší, denník, šťastný, pollitrový, činný, francúzština, tvrdšie, senná nádcha, mäkký, radostný, chyťte, sudca, prázdny, ľudský, bohatstvo, radšej, mestský, predsa, povinná

Písanie zdvojených spoluhlások:

- zákon – (ne)zákon**nný**, vysoký – vy**šší**, rodina – rod**inný**;
- v zložených slovách: štvor+ro**čn**ý, pol+li**tr**ový, dvoj+jaz**ý**čn**ý**.

2 Vytvor slovné spojenie (prídavné meno + podstatné meno). Pomôž si príkladom.

sveter z vlny – vlnený sveter
 ozdoba z kosti –
 pohár zo skla –
 plody jesene –
 menu dňa –
 taška z plátna –
 sviečka s vôňou –
 hračka z dreva –
 látka s vlastnosťami plynu –

senná nádcha (nádcha zo sena)

bezsen**nná** noc (noc bez snov)

vín**nný**/vínov**ý** lístok (lístok s ponukou vín)

vin**nný** človek (človek, ktorý sa previnil)

3 Doplň spoluhlásku alebo skupinu spoluhlások.

Film Hľadá sa Dory patrí medzi oblúbe.....é rodi.....é filmy. Je povi.....ým filmom pre všetkých, ktorí majú radi dobrodružstvo. Bol natočený v Spoje.....ých štátoch amerických. Hlav.....á posta-

va, rybička Dory, má príšer.....ú pamäť. Žije si svoj každode.....ý život. Jed.....ého dňa si spomenie, že potrebuje nájsť svojich rodičov. Dory a jej priateľov čaká veľa bezse.....ých nocí. De.....ode.....e sú k cieľu bli.....ie, až sa napokon dostanú do Kalifornie. Dory a jej priatelia sa spriatelia s be.....ubou chobotnicou Hankom a šes.....onovou veľrybou Destiny. Raz sa Dory ocitne v polopráz.....om po.....itrovom pohári. Spolu s chobotnicou sa nezako.....e zmocnia auta, s ktorým pristanú v oceáne. Film má ale šťastný koniec, a ak ste ho ešte nevideli, je najvy.....í čas si ho pozrieť!

4 Slová v zátvorkách uprav do vhodného tvaru prídavných mien.

Na tohtoročnú (rodina) dovolenku ideme do Japonska. (Každý deň) (Spiš) vzduch zameníme za vône jednej z najstarších civilizácií sveta. Ja a môj (4 roky) brat sa tešíme z celej rodiny najviac. Otec nám už kúpil (dva jazyky) slovník. Raz nám povedal, že na služobnej ceste v Japonsku videl (6 ton) veľrybu. Nebola však (bez zubov), ako si to o nej niektorí ľudia myslia. Mama sa dovolenky bojí, lebo vraj nevie, či sa jej tam nezhorší jej (seno) nádcha. Vraví, že má pre to (bez snov) noci. Otec jej hovorí, že v Japonsku sa o zdravie nemusí báť. Cudzincom sa tam dostáva (vysoký - 3. stupeň) úcty. Už sa nemôžem dočkať tejto (východná Ázia) veľmoci.

Písanie priamej reči

1 Nájdí chybu v texte komiksu.

"Priama reč?
To predsa nie je dôvod
na paniku..."

Myslíš?

- 2** a) Červenou vyznač priamu reč a žltou uvádzacie vety.
b) Do viet doplň chýbajúce úvodzovky, otázniky, bodky a výkričníky.
c) K schémam pod vetami prirad' číslo vety.

1. Prečo si nebol na tréningu spýtal sa Alex
2. Babička sa ma už po stýkrát spýtala Nie si hladný Na sporáku sú pirohy
3. Zavrite okná povedala učiteľka je tu prievan
4. Ty to nevidíš spýtala sa Ema Ved' sa obzri
5. Nejaká pani sa ma na ulici spýtala koľko je hodín
6. Takto to ďalej nemôže ísť krútila hlavou Naďa

Schéma	Číslo vety
„P.....,/?/!“ u.....	
U.....: „P....../?/!“	
„P.....,“ u....., „p....../?/!“	

Priama reč pomocou pomlčky

Neveriacky sa spýtal: „A to musím?“

„A to musím?“ spýtal sa ma neveriacky.

„A to naozaj,“ obrátil sa na mňa, „musím?“

Neveriacky sa spýtal: – A to musím?

– A to musím? – spýtal sa ma neveriacky.

– A to naozaj, – obrátil sa na mňa, – musím?

3 Vety prepíš správne.

„Kam teraz ideš,“ opýtala sa mama?

„Mama sa ma opýtala,“ kam teraz ideš?

"Ivo, zakričala mama z okna, "Kam ideš."

4 Dopln do textu chýbajúce interpunkčné znamienka (úvodzovky, čiarky, bodky...).

Pred bránami mesta sedel raz starý muž Každý, kto chcel ísť do mesta, musel prejsť okolo neho Jeden cudzinec sa zastavil a opýtal sa starca

Povedz mi, akí sú ľudia v tomto meste

Akí boli tam, kde ste boli naposledy opýtal sa ho starec

Boli úžasní Cítil som sa tam veľmi dobre Boli priateľskí, veľkorysí a veľmi ochotní, keď bolo treba pomôcť

Tak asi takí budú aj tu

Potom sa zastavil pri starcovi iný cudzinec Aj on sa ho opýtal

Povedz mi starec, akí sú ľudia v tomto meste

Akí boli tam, kde ste boli naposledy

Strašní Boli hašteriví, nepriateľskí, nikto nikomu nepomohol

Obávam sa, že takí istí budú aj tu odpovedal mu starec

Cieľová rovinka

- 1** Dopíš chýbajúce interpunkčné znamienka (úvodzovky, čiarky, bodky...) a do slovies doplň vhodné predpony.

Dávidplával z mora a rýchloliezol do otvoru v skale.
Armáda gigantických pavúkov sašťastieopovážila
do vody za ním a Irenou. Chvíľu sa však zdalo, že sa jeden odváži
skočiť do mora –močil si tri nohy, alebehol späť na breh.
Čorobímepýtala sadychčaná Irena
.....plávame k útesu Pavúky do vodyvojdú Musíme však
čím skôrhľadať ostatných Bojím sa, žepadli do pasce
.....mohol si vedieť, že chcúniesť Danu na ten bláznivý pro-
jekt Teraz sa sústred' na tie pavúky, Dávidbedákala Irena
Dobre,drž sa ma,plávame popod hladinu, inak tu
.....hnieme zaživa...

- 2** Zvýraznené slovné spojenie nahrad' zloženým prídavným menom a doplň ho v správnom tvare do vety.

- a) Toto nárečie je z **východného Slovenska**. Je východoslovenské.
b) Figovník **má rád teplo**. Je to rastlina.
c) Deti rady nosia **pestré farby**. Ich oblečenie
je
d) **Vysoké hory** sú ako stvorené na pešiu turistiku:
na túry.
e) Moje topánky sú **odolné voči vode**. Sú
f) Spolužiak má **hnedé vlasy**. Je
g) To auto je z **Dunajskej Stredy**. Má
poznávaciu značku.
h) Kivi je ovocie z **cudzej krajiny**. Je to
pochúťka.
i) Mala tvár **plnú hrôzy**. Jej výraz bol
j) Žralok s chuťou **žerie mäso**. On je totiž

1 i/y Do slov dopíš chýbajúcu jotu alebo ypsilon.

Na konc..... ded.....ny, pr..... c.....ntor.....ne, bl.....zko miesta,
kde v.....viera medok.....š, ž.....je môj stark..... N.....kd.....
neobsed..... Z úž.....tkov.....ch c.....cavcov chová oš.....pané a rôznu
h.....d.....nu. Idú ch.....r....., že b.....chcel aj ž.....rafu, ale ešte nena-
šiel takú n.....zku, ktorá b.....sa zmest.....la do ovč.....na. Stark.....je
veľm.....š.....kovn.....- strat.....l klad.....vo, ale i tak bez pomoc.....
kl.....ncov postav.....l kol.....bu. Sten.....v.....pln.....l hl.....nou. Zo strech.....
trč.....kom.....n, z ktorého sa v z.....me val.....hust.....d.....m. Jeho
jed.....nou spoločn.....čkou okrem zvierat je l.....pa, ktorú zasad.....la
pr.....studn.....sestern.....ca M.....l.....ca.

2 podstatné mená Dopln chýbajúce písmená.

Hrom.....a blesk.....sa pretekali nad dedino.....a v povetr.....besnela
voda. Prudký dážď zm.....va a kos.....všetok pra.....a na zem.....sa
men.....na neskrotné bystrin....., plné v.....rov. Vod.....potok.....uná-
šajú z hrádz.....drevené zábran.....Včel....., os.....ani pavúk.....tiež
nemajú chuť na prechádzk.....Naopak žab....., mlok.....a had.....
si v tomto počas.....užívajú pod hlad.....no.....i v krov.....Takéto
večer.....sú stvorené na príbeh.....plné hrôz.....A keď sa krajina
ponor.....do tm....., hroz....., že sa zo zmes.....búrk....., tm.....a svojich
sno.....v.....desíte ešte viac. Horár.....a včelár.....iba bezmocne
hľadia na s.....lu pr.....rod.....Susedo.....odnieslo hus....., prasat.....,
kačk.....a dokonca i koz....., aj keď boli uviazané na reťaz.....Ps.....
brechali ako divé, vlc.....zav.....jali a r.....kot zver.....sa nedal počúvať.
V nepremokavej obuv.....sa v údol.....zjavili poľnohospodár.....,
ktorí sa vracali z pol....., lebo cest.....pri riek.....ch boli plné haluz.....,
kameňo.....a starej tráv.....Chceli dôjsť v zdrav.....Hrôz.....jar.....
plnej búr.....k m.....ostanú dlho v mojom povedom.....

3 prídavné mená Dopln chýbajúce písmená.

Zdrav..... životn..... štýl je dnes veľmi populárn..... najmä medzi mlad.....m..... ľuďm..... Štíhl..... chlap..... s vyrysovan.....m..... svalm..... a žen..... s vypracovan.....m..... bokm..... a pevno..... postavo..... sú súčasn.....m..... ideáln..... Ľudia majú rôzne postav..... Sú vysok..... i nízko....., zavalit..... i štíhl....., okrúhl..... i hranat..... Typ postav..... zdedili po svojich rodičoch a star.....ch rodičoch. S nezdrav.....m..... stravovac.....m..... návykm..... si ju však môžu pokaziť. Čerstv.....m ovocím, surovo..... zelenino..... a vyvážen.....m jedáln.....m lístkom si udržíte sviež..... pocit a vyhnete sa žalúdočn.....m problémom. Každodenn..... pohyb je rovnako dôležit..... ako strava. Rýchl..... krok po ulici, svižn..... beh či dynamick..... pohyb v bazéne sú návodom na zdrav..... organizmus. Patrikov..... priatelia Erika a Ondro žijú v neďalek.....ch kúpeľoch v stredoslovensk.....ch horách. Na svojej farme obchodujú s kravsk.....m mliekom, koz.....m syrom, ryb.....m tukom i s včel.....m medom. Hus..... sipot a ps..... brechot zo susedk.....nej záhrady im vôbec neprekáža. Erik.....n..... a Ondrov..... znám..... ich rad..... navštevujú. Organizujú rôzn..... výlet..... v Slovenskom rudohor..... Erik.....n.....m snom je žiť v Afrike. Miluje nebezpečenstvo a s lev.....m revom, antilop.....m..... stádami a s krokodí.....m..... úskokm..... by sa dokázala vyrovnáť. Ondro nie.

4 zámená Zámeno v zátvorke daj do správneho tvaru.

Volám sa Robo a spolu s (môj) kamarátmi Julom a (jeho) bratom Matúšom tvoríme nerozlučnú trojicu. S (my) by sa nikto z (vy) a (váš) známych nenudil. Niektorí od (my) bočia a hovoria: „(Oni) sa radšej stráňte!“. Neverte (oni)! (Náš) heslom je: tvorivosť, vynaliezavosť a sloboda. (Ono) sa riadime stále a snažíme sa žiť inak ako (náš) spolužiaci.

(Náš) mamám sa zdá príliš rebelské. (Ony) by (my) radšej videli iba v škole. Na (ona) samozrejme myslíme, ale pristupujeme k (ona) tiež s (náš) heslom! Vďačíme (ona) za veľa, ale bez (náš) hesla by som (ona) mal menej rád. S (náš) učiteľmi aj vďaka (ono) vychádzame dobre. (Oni) sa celkom pozdáva. (Môj) mame sa nepáči vôbec, najradšej by (my) (ono) zakázala, ale nehnevám sa na (ona) (Môj) otcovi sa (náš) heslo páči. Na (on) sa môžem spoľahnúť. Aj (on) ho môžem vysvetliť. Podporuje (my) i (jeho) brat, ktorý je (môj) strýkom. Od (on) som sa mnoho naučil. Trávim u (on) prázdniny. (Môj) kamarátom sa u (on) tiež páči. (Ja) sa páči najmä (jeho) stôl s počítačom. Často sa pod (on) skryjem a špehujem, ako strýko kreslí – navrhuje domy. S (môj) kamarátmi sa na (on) zabávame, keď (on) zmorí práca a zaspí.

5 číslovky Číslice v recepte prepíš slovom.

Banánovo-jahodová torta

Cesto na korpus:

$\frac{1}{4}$ kilogramu polohrubej múky, 4 kopcovité lyžice práškového cukru, 3 poháre mlieka, 5 lyžíc oleja, 2 vanilínové cukry, 5 vajec, 1 kypriaci prášok

Plnka:

3 banány, 2 čokoládové pudinky, 1 smotanu na šľahanie (250 mililitrov), 9 jahôd, 4 polievkové lyžice jahodového džemu

6 i/y Do slov dopíš i/í, y/ý.

Postup práce

Ako prv..... spracujte jahodov..... kompót – jahody b..... ste mal..... narezať na tenké plátky. Druh.....m krokom je pr.....prava cesta na korpus. Všetky potrebné surov.....n..... v.....s.....pte do m.....sky. Teraz sa rozhodn.....te, či ich zm.....xujete alebo zapoj.....te sval..... na rukách. Tret.....m krokom je samotné pečenie korpusu. V.....hrejte rúru na 180 °C a vložte do nej korpus. Kým hotov..... korpus v.....chladne, natr.....te ho jahodov.....m džemom. Na korpus naukladajte banány a navrstv.....te krém. Najviac si na torte pochut.....te, ak ju ozdob.....te šľahačkou.

7 písanie slov spolu a oddelene Prečítaj si text a zakrúžkuj tie slová/slovné spojenia, ktoré sú napísané správne.

U starej mamy sa **spravidla/z pravidla** vždy priučím niečomu novému. Včera **poobede/po obede** som u nej štrikovala **modro-sivý/modrosivý** prúžkovaný sveter. Stará mama mi ukázala návrhy, ale bolo to pre mňa ako **vedeckofantastická/vedecko-fantastická** literatúra. **Do nekonečna/Donekonečna** som sa snažila prísť na to, **od kiaľ/odkiaľ** začať. **Do vtedy/Dovtedy** som totiž nikdy nešla. **Naoko/Na oko** to vyzeralo jednoducho, ale mýlila som sa. **Na šťastie/Našťastie** mi starká pomohla. Začali sme tým, že sme si **vopred/vo pred** nakreslili návrh. **V rámci/Vrámcí** toho bolo potrebné **odmerať/od merať** aj moje miery. **Odvrchu/Od vrchu** som si potom látku prichytila špendlíkmi tak, aby som **po pri/popri** nich mohla zošiť látku **dovedna/do vedna**. Práca mi už ďalej išla **po ľahky/poľahky**. So svojou prácou som bola **v celku/vcelku** spokojná a **dopredu/do predu vpravo/v pravo** som si našla flitre.

8 slovesá Dopln chýbajúce písmená.

Moja mama na dedine veľmi trp..... Otec stále loz..... po lese a ona s kamoškou b..... radšej nakupoval..... v meste. Občas sa jej m.....hne v očiach iskra a vtedy sa jej v.....nor..... spomienka na mesto. Mrz..... ju, že sa presťahoval..... vlani na dedinu. Chcel..... mať s otcom dom, ale nedo- m.....slel..... dôsledky. Mama je šťastná, iba keď krop..... kvet....., keď v.....d....., ako sa im dar..... a ako kv.....tnú. Nad otcom m.....kne plecom. M.....luje ho, ale občas b..... ho zb.....la. Ale iba handro...... M..... so sestrou sme si na dedine zv.....kl...... Iba otec sa zmen.....l, občas zm.....zne na cel..... deň v hore a prikv.....tne až večer. Keď je doma, správa sa drsne. Um.....te tie nádoby, prikr.....te to drevo, utr.....te tú vodu na podstení, natr.....te plot, oz.....va sa z otcových úst. Občas naozaj r.....čí ako pavián. Sprav.....l si z nás slu- ho...... Odked..... je na dedine, je nezastaviteľn...... Kos....., voz..... drevo, nos..... raždie, oh.....ba kr.....vé železné kl.....nce, aby ušetr.....l. B.....val pokojneš...... Šír..... aktivitu a akože dobrú náladu všade v okol...... M..... so sestrou to v.....díme inak. M.....nule nás prich.....t.....l, keď odch.....l.....l dvere do izb....., ako len tak zaháľame. To nepripust...... Olúp..... nás o všetok voľn..... čas. Hroz..... nám trestom: nap.....l.....ť drevo, por.....ľovať pole, ponos.....ť vodu do nádrže. Vted..... naozaj kr.....v.....me nos...... Iba v z.....me je akosi voľnejšie. Aj otec odd.....chu- je a je pokojnejší. Zakúr..... nám v krbe, uvar..... čaj a otvor..... us.....lovné srdce. Ani b..... ste s..... nepom.....slel....., ako sa zase zmen..... po pr.....chode jar...... Never.....te m.....? Pr.....ďte nás navštív.....ť!

9 predložky Vyber správnu predložku.

15. jún 2018

Rodičia mi oznámili, že **od/odo** decembra **k/ku** nám pribudne ďalší člen rodiny. Vždy som chcela mať sestru alebo brata, lebo **v/vo** dvojici je všetko zábavnejšie. **S/So** bratom by sme vymýšľali šibalstvá a **s/so** sestrou by som sa rozprávala o bab-ských veciach...

6. december 2018

Viem, milý denníček, dlho som nepísala. Ako si to len mohol **bez/bezo** mňa vydržať? ☺ Neuveríš, ale konečne prišla mama domov **z/zo** nemocnice **s/so** sestrou **v/vo** svojom náručí. A **pred/predo** mnou sa konečne zjavila tá malá ružová tvárička. Sestrička hneď začala **k/ku** mne ťahať malú rúčku...

10 predložky Nehodiace sa preškrtni.

Môžeš ísť **zo/so** mnou? Už aj choď **pre/po** chlieb! **Za/O** desať minút začíname. Bývate **na/v** izbe blízko výťahu? Učím sa hrať na **basu/base**. To závisí **od teba/na tebe**, ktorou cestou pôjdeme. Vzhľadom **k tejto informácii/na túto informáciu** by sme mali konať. **Na/V** našej škole učí dvadsať učiteľov. Cestuješ **s autom/autom**? Ja to **s/z** teba dostanem. Rozhodca odpískal postavenie mimo **hru/hry**. A potom to pomiešaj **varechou/s varechou**!

11 písanie predpony Spoj slovotvorný základ s vhodnou predponou.

-kúpiť	-ničiť	-letieť	-schnúť
-padnúť	s	z	zo
-chladnúť		-rást	-lámať
			-sypať

12 **spoluhláskové skupiny**

Do slov dopíš vhodné spoluhlásky/spoluhláskové skupiny tak, aby vety mali zmysel.

Už od ra.....ého de.....va mám najra.....ej francú.....e palacin-
ky svojho o.....a. Majú zvlá.....u oma.....ú vôňu. Mohol by som
ich jesť de.....e. Vždy je však najťa.....ie rozhodnúť, komu patrí
posledná palacinka. Vtedy môj štvo.....očný brat Tibor spustí
sr.....ervúci plač a mla.....ia sestra sa ro.....úri. Otec nás nech-
ce ro.....údiť. Preto sa hráme na súd a ja som zvä.....a su.....a
– rozhodujem, kto je vi.....ovatý a kto nevi.....ý. O.....údenec
dostane len kú.....ik zo sla.....ej palacinky a ostatní si ro.....elí-
me zvyšok. Vidíte, ani nepotrebujeme desaťčle.....ú porotu.

13 **vlastné podstatné mená a priama reč**

Doplň začiatkové písmená a farebne označ uvádzacie vety.

„.....rečo by som sa ja,pišskonovovešťan, mal učiť oskimá-
koch čindiánach? Azda sa aj oni učia opišskejovejsi či
opišskonovoveskýchamiatkach?“pýtal saarek učiteľa.

„.....o je dobrá otázka,amarát,“ovedal učiteľ, „.....to si môže
dovoliť vzdelanie, učí sa o celomvete. Učí sa oontinentoch
avetadieloch, olanétach,úhvezdiach,iekach aoriach.
Nás volajú vahraničílovákmi alebo ajurópanmi.“

Prihlásila sal'ga:

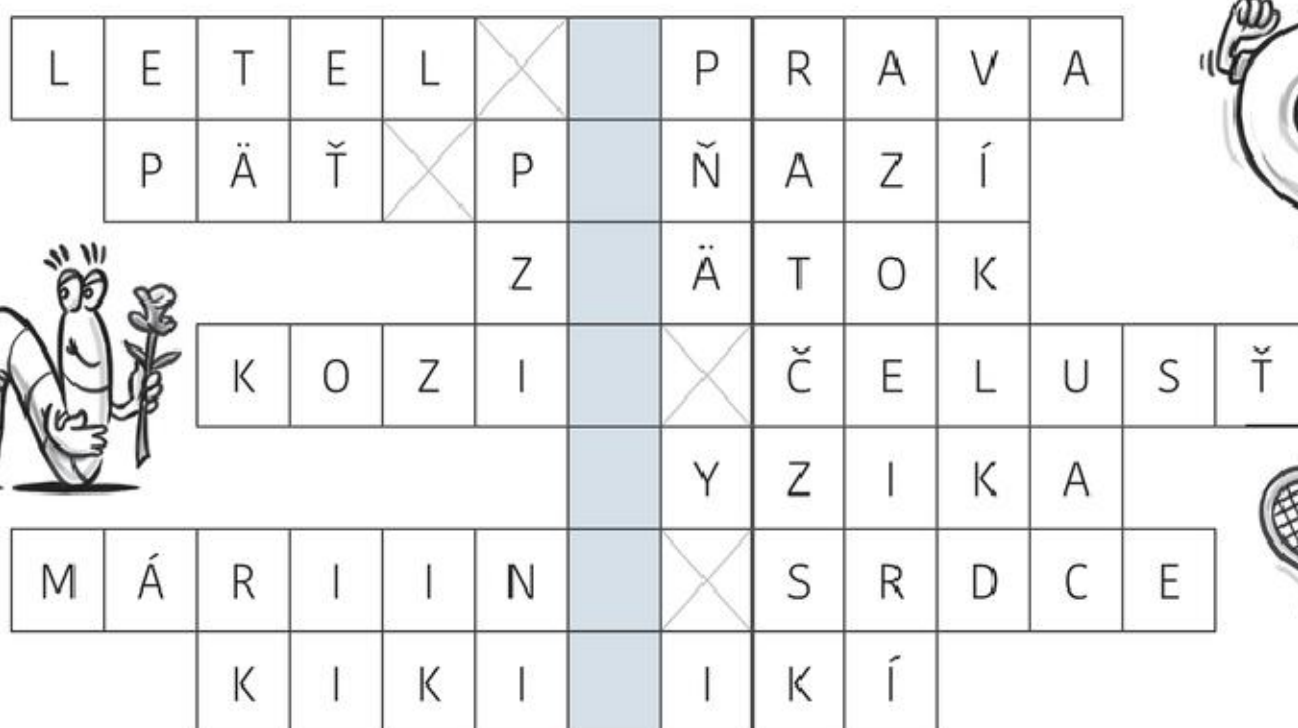
„.....le o našom meste a o našich uliciach sa neučí nikto. Nikto
nevie, že existuje našaákladnákolaudovítatúra
naliciniežataribinuíslo 2, nie?“

Do debaty sa zapojil iilip:

„Našuákladnúkolu nepozná celývet. Ale ani my sa
neučíme o všetkom naemi. Ak sa chceme o našejodrej
.....lanéte dozvedieť viac, môžeme si predsa požičaťncyklopédiu
ziestnejnižnice.“

„.....resne tak,“rikývol učiteľ, „.....ravdu hovoríš...“

14 Dopln do tajničky chýbajúce písmená.

Vzory prídavných mien

vzor PEKNÝ

pád	singulár			plurál	
	mužský rod	ženský rod	stredný rod	mužský rod životný	mužský neživotný, stredný, ženský rod
N	pekn-ý	-á	-é	pekn-í	-é
G	pekn-ého	-ej	-ého	pekn-ých	-ých
D	pekn-ému	-ej	-ému	pekn-ým	-ým
A	pekn-ého (živ.) pekn-ý (neživ.)	-ú	-é	pekn-ých	-é
L	(o) pekn-om	-ej	-om	(o) pekn-ých	-ých
I	pekn-ým	-ou	-ým	pekn-ými	-ými

vzor CUDZÍ

pád	singulár			plurál	
	mužský rod	ženský rod	stredný rod	mužský rod životný	mužský neživotný, stredný, ženský rod
N	cudz-í	-ia	-ie	cudz-í	-ie
G	cudz-ieho	-ej	-ieho	cudz-ích	-ích
D	cudz-iemu	-ej	-iemu	cudz-ím	-ím
A	cudz-ieho (živ.) cudz-í (neživ.)	-iu	-ie	cudz-ích	-ie
L	(o) cudz-om	-ej	-om	(o) cudz-ích	-ích
I	cudz-ím	-ou	-ím	cudz-ími	-ími

vzor OTCOV (MATKIN)

pád	singulár			plurál	
	mužský rod	ženský rod	stredný rod	mužský rod životný	mužský neživotný, stredný, ženský rod
N	otcov-Ø	-a	-o	otcov-í	-e
G	otcov-ho	-ej	-ho	otcov-ých	-ých
D	otcov-mu	-ej	-mu	otcov-ým	-ým
A	otcov-ho (živ.) otcov-Ø (neživ.)	-u	-o	otcov-ých	-e
L	(o) otcov-om	-ej	-om	(o) otcov-ých	-ých
I	otcov-ým	-ou	-ým	otcov-ými	-ými

vzor PÁVÍ

pád	singulár			plurál	
	mužský rod	ženský rod	stredný rod	mužský rod životný	mužský neživotný, stredný, ženský rod
N	páv-í	-ia	-ie	páv-í	-ie
G	páv-ieho	-ej	-ieho	páv-ích	-ích
D	páv-iemu	-ej	-iemu	páv-ím	-ím
A	páv-ieho (živ.) páv-í (neživ.)	-iu	-ie	páv-ích	-ie
L	(o) páv-om	-ej	-om	(o) páv-ích	-ích
I	páv-ím	-ou	-ím	páv-ími	-ími

Obsah

Opakovanie učiva z 5. ročníka.....	2
Podstatné mená.....	10
Mužský rod.....	10
Ženský rod.....	12
Stredný rod.....	14
Prídavné mená.....	18
Vzory pekný a cudzí.....	18
Vzor páví.....	20
Vzory otcov a matkin.....	22
Zámená.....	26
Číslovky.....	29
Slovesá.....	32
Príslovky.....	34
Predložky.....	38
Citoslovčia.....	42
Tvorenie slov.....	46
Zvuková stránka jazyka a pravopis.....	52
Zdvojené spoluhlásky a spoluhláskové skupiny.....	52
Písanie priamej reči.....	54
V cieľi.....	57

Pravopisný semafor

 EKO
Máme radi našu Zem!

ISBN 978-80-8120-711-2

9 788081 207112